

Hanna-Kerttu Sarsila

OPPIMISPOLKU KLASSISEN KITARAN ALKEISOPETUSMATERIAALEISSA

Vertaileva tutkielma kitarakoulujen teknisestä ja nuotinluvullisesta etenemisestä

OPPIMISPOLKU KLASSISEN KITARAN ALKEISOPETUSMATERIAALEISSA

Vertaileva tutkielma kitarakoulujen teknisestä ja nuotinluvullisesta etenemisestä

Hanna-Kerttu Sarsila
Opinnäytetyö
Syksy 2020
Musiikin tutkinto-ohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu

Musiikin tutkinto-ohjelma, musiikkipedagogin suuntautumisvaihtoehto

Tekijä: Hanna-Kerttu Sarsila

Opinnäytetyön nimi: Oppimispolku klassisen kitaran alkeisopetusmateriaaleissa. Vertaileva tutkielma kitarakoulujen teknisestä ja nuotinluvullisesta etenemisestä

Työn ohjaaja: Jouko Tötterström

Työn valmistuslukukausi ja -vuosi: syksy 2020

Sivumäärä: 52 + 3 liitettä

Tämän työn taustalla on idea oman opetusmateriaalin luomisesta. Oman opetusmateriaalin pohjaksi haluan kuitenkin ensin perehtyä olemassa oleviin opetusmateriaaleihin ja erityisesti niiden oppimispolkuihin: mitä asioita materiaaleissa opetetaan ja missä järjestyksessä? Työn tavoitteena on siis luoda systemaattinen katsaus viiteen klassisen kitaran alkeisopetusmateriaaliin eli kitarakouluun ja vertailla niitä keskenään. Tutkimuskysymykset ovat seuraavat: 1) Missä järjestyksessä oikean käden tekniikkaa opetetaan opetusmateriaaleissa? 2) Missä järjestyksessä vasemman käden tekniikkaa opetetaan opetusmateriaaleissa? 3) Missä järjestyksessä sävelten sijainti nuottivivastolla ja otelaudalla opetetaan opetusmateriaaleissa?

Työ on vertaileva tutkimus, jonka analyysimenetelminä käytetään lähilukua ja luokittelua. Työn aiheistona on viisi kitarakoulu: Vivo kitara (F. Tharmaratnam & A. Wilkus), Basic pieces volume 1 (J. A. Muro), Kitarakoulu osa 1 (K. Jämbäck), Suzuki guitar school volume 1 (S. Suzuki) ja First class guitar (T. Stachak). Työn tietoperustana on perustietoa klassisesta kitaratekniikasta, kitaran rakenteesta ja kitaranuoteissa käytettävistä merkinnöistä. Lisänä on otteita Suomen musiikkioppilaitosten liiton vuoden 2005 tasosuoritusten sisällöistä antamassa näkemystä siitä, millaiset asiat kuuluvat alkeissoittoon ja millaiset edistyneempään soittoon.

Kitarakoulujen tekniset ja nuotinluvulliset oppimispolut ovat varsin eri mittaisia. Erot oppimispolkujen pituuksissa selittyvät osin, mutta eivät täysin, kitarakoulujen sivumäärillä. Kaikista pisin oppimispolku on Stachakin kitarakoulussa, kaikista lyhin taas Suzukin kitarakoulussa. Nuotinluvullisesti kitarakouluissa edetään isossa mittakaavassa hyvin samoilla tavoilla. Nuoteista opetellaan diskanttikielten säveliä ennen bassokielten säveliä, juurisäveliä ennen ylennettyjä ja alennettuja säveliä sekä ensimmäistä asemaa ennen muita asemia. Myös otelautaa käytetään hyvin samankaltaisesti: soittaminen painottuu ala-asemiin ja silloin kun yläasemia käytetään, käytetään lähinnä diskanttikieliä. Oikean ja vasemman käden tekniikan osalta tulokset ovat hajanaisempia. Kitarakoulujen välillä on paljon yhtäläisyyksiä mutta myös paljon eroja. Tämän vuoksi tutkielma olisi hyötynyt jonkin sellaisen analyysimenetelmän lisäämisestä, jolla kitarakoulujen ominaisuuksia olisi voinut niputtaa ja jäsenellä.

Asiasanat: kitarakoulu, klassinen kitara, opetusmateriaali, oppimateriaali, soitonopetus

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree programme in Music, Option of Music Pedagogy

Author: Hanna-Kerttu Sarsila

Title of thesis: Learning Paths in Classical Guitar Teaching Materials for Beginner Level. A Comparative Study of the Development of Technique and Music Reading in Guitar Books

Supervisor: Jouko Tötterström

Term and year when the thesis was submitted: autumn 2020

Number of pages: 52 + 3 appendices

Playing an instrument requires several skills that are developed gradually through the years. Which path should be used to guide the student towards this collection of skills is certainly one of the most central questions of instrument teaching. The aim of this study is to compare the learning paths of five classical guitar teaching books for beginners. The following research questions are used: 1) In which order is the right hand technique taught? 2) In which order is the left hand technique taught? 3) In which order are the places of notes in the stave and on the fingerboard taught?

The present study is a comparative one. The analysis methods are close reading and classification. The material consists of five guitar books: *Vivo kitara* (F. Tharmaratnam & A. Wilkus), *Basic pieces volume 1* (J. A. Muro), *Kitarakoulu osa 1* (K. Jämbäck), *Suzuki guitar school volume 1* (S. Suzuki) and *First class guitar* (T. Stachak). The theoretical background contains some basic information of the classical guitar technique, the structure of a guitar and the notations used in guitar music.

The learning paths of the guitar books vary greatly in length. This variation can partly be explained by the number of pages in the books. The longest learning path can be found in *First class guitar* by Stachak, and the shortest in *Suzuki guitar school volume 1*. When it comes to music reading, the learning paths in the materials are much alike in a large scale. The treble string notes are taught before the bass string notes, the root notes are taught before the sharps and flats and the first position is taught before other positions. Also, the fingerboard is taught very similarly: the lowest positions are the most used ones, and when the higher positions occur, they are mostly played on treble strings. When it comes to right hand and left hand techniques, the results are more mixed. Because of this, an additional method could have been used to analyse the findings.

Keywords: classical guitar, learning path, teaching material, learning material

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
1.1	Tavoite ja menetelmä	6
1.2	Aineisto	7
2	KLASSISEN KITARAN PERUSTEITA.....	9
2.1	Nuotinluku ja soittimen tuntemus.....	9
2.2	Oikean käden tekniikka	10
2.3	Vasemman käden tekniikka.....	12
2.4	Perustason kitaransoitto	14
3	KITARAKOULUJEN ETENEMISPOLKU	15
3.1	Oikea käsi.....	16
3.2	Vasen käsi.....	27
3.3	Sävelten sijainti viivastolla ja otelaudalla	36
3.4	Oppimispolut kokonaisuuksina	42
4	POHDINTA	45
	LÄHTEET.....	49
	LIITTEET	53

1 JOHDANTO

Soittotaito on useiden taitojen muodostama kokonaisuus, jota kehitetään vähitellen vuosien ajan. Yksi soitonopetuksen ydinkysymyksiä on varmasti se, millaista oppimispolkua pitkin oppilas kuljetaan kohti parempaa ja parempaa soittotaitoa. Mikä on ensimmäinen opetettava asia? Missä järjestyksessä seuraavat kymmenen asiaa esitellään oppilaalle? Mitä esiosaamista mikäkin uusi taito vaatii pohjalleen?

Vuosien aikana olen kokeillut oppilaitteni kanssa erilaisia oppimispolkuja ja pohdiskellut niiden hyviä ja huonoja puolia. Osan oppimispoluista on määrittänyt valmis opetusmateriaali, osan minua ohjannut opettaja, osan oppilaitoksessa käytetty opetusmenetelmä. Mikään näistä oppimispoluista ei kuitenkaan ole vielä täysin vastannut sitä, miten todella haluaisin oppilaiden kanssa edetä. Tämän vuoksi haluan lähteä luomaan omaa oppimispolkua ja sen avulla tulevaisuudessa myös omaa opetusmateriaalia. Oman opetusmateriaalini perustaksi haluan kuitenkin ensin perehtyä tarkemmin jo olemassa oleviin opetusmateriaaleihin ja niiden oppimispolkuihin.

1.1 Tavoite ja menetelmä

Tämän työn tavoitteena on luoda systemaattinen katsaus viiteen klassisen kitaran alkeisopetusmateriaaliin ja verrata niitä keskenään. Tutkimuskysymykset ovat seuraavat: 1) Missä järjestyksessä oikean käden tekniikkaa opetetaan opetusmateriaaleissa? 2) Missä järjestyksessä vasemman käden tekniikkaa opetetaan opetusmateriaaleissa? 3) Missä järjestyksessä sävelten sijainti nuottiviivastolla ja otelaudalla opetetaan opetusmateriaaleissa?

Tutkimukseni on vertaileva tutkimus, jossa kartoitan opetusmateriaalien välisiä yhtäläisyyksiä ja eroja. Analyysimenetelmäni lähestyy lähilukua, jota käytetään esimerkiksi kirjallisuuden tutkimuksessa (Lähdesmäki, Hurme, Koskimaa, Mikkola & Himberg 2019, lähiluku, viitattu 16.10.2019). Lähiluvulle on tyypillistä tekstin yksityiskohtainen lukeminen, jonka aikana voidaan kiinnittää huomiota erityisesti tiettyihin, ennalta määrättyihin yksityiskohtiin (Kain 1998, viitattu 16.10.2019). Tässä tutkimuksessa nämä yksityiskohdat on määritelty tutkimuskysymyksissä. Lähilukuun yhdistän luokittelua, jonka tarkoituksena on jakaa aineistosta poimitut kohteet luokkiin kohteille yhteisten ominaisuuksien perusteella (Lähdesmäki ym. 2019, luokittelu, viitattu 16.10.2019).

Tarkoitukseni on siis käydä opetusmateriaalit läpi mahdollisimman tarkasti ja kiinnittää huomiota jokaiseen materiaalissa opetettavaan asiaan. Ensimmäisessä luokitteluvaiheessa kysyn, onko opetettava asia esiintynyt materiaalissa jo aiemmin vai onko se täysin uusi asia. Jos asia on täysin uusi asia, kysyn seuraavaksi, kuuluuko se johonkin seuraavista luokista: oikean käden tekniikka, vasemman käden tekniikka, nuottien sijainti viivastolla ja otelaudalla. Jos kuuluu, sijoitan asian johonkin näistä luokista ja taulukoin sen. Tällä tavoin jokainen opetettava asia tulee taulukoitua vain kerran – silloin kun se esitellään ensimmäistä kertaa. Tällä tavoin saan myös esille järjestyksen, jossa tarkastelemani asiat esitellään kussakin opetusmateriaalissa. Lähiluvun ja luokittelun jälkeen olen saanut taulukoitua kunkin opetusmateriaalin oppimispolun ja voin vertailla oppimispolkuja keskenään.

1.2 Aineisto

Tutkimuksen aineistona on viisi klassisen kitaran alkeisopetukseen tarkoitettua opetusmateriaalia eli kitarakoulua. Kitarakoulut ovat *Vivo kitara* (F. Tharmaratnam & A. Wilkus), *Basic pieces volume 1* (J. A. Muro), *Kitarakoulu osa 1* (K. Jämbäck), *Suzuki guitar school volume 1* (S. Suzuki) ja *First class guitar* (T. Stachak).

Aineisto valikoitui sen perusteella, että käsitykseni mukaan näitä kitarakouluja käytetään tällä hetkellä laajasti Suomessa. Näin ollen niiden systemaattisesta tutkimisesta voi olla hyötyä laajalle joukolle Suomessa toimivia kitaransoitonopettajia. Kitarakoulut eivät kuitenkaan ole yksinomaan suomalaisia, vaan esimerkiksi vihkoa *Guitar school volume 1* käytetään kansainvälisesti suzukiopetuksessa (Suzuki 2015, 2). Lisäksi viisi kitarakoulua pystyy luultavasti antamaan riittävän laajan kuvan mahdollisista etenemistavoista.

Jämbäckin *Kitarakoulu osa 1* on alkeisoppimateriaali kitaransoitonopetukseen. Jokainen kirjan aukeama muodostaa yhden oppitunnin. Kirja sisältää pieniä soittotehtäviä, joihin lisätään vähitellen uusia elementtejä. Kirjassa opetetaan nuotinlukua, asteikkoja, kolmisointuja ja sävellajeja. Kappaleet kulkevat alkeistason yleisimmissä sävellajeissa eli C-duurissa, a-mollissa ja G-duurissa. Kirjassa on myös yhteissoittokappaleita. (Jämbäck 2018, 3, takakansi.) Tässä työssä käytän tästä kitarakoulusta nimitystä Jämbäck.

Suzuki guitar school volume 1 on osa maailmanlaajuisista suzukimenetelmää. Kirjan käyttöön kuuluu oleellisesti sen mukana tulevan äänitteen kuuntelu. Kirjan sisältämä ohjelmisto on valittu teknistä edistymistä ajatellen. (Suzuki 2015, 2, 5.) Tässä työssä käytän tästä kitarakoulusta nimitystä Suzuki.

Muron Basic pieces volume 1 sisältää kirjantekijän itsensä säveltämiä kappaleita klassisen kitaran alkeisopetukseen. Kappaleilla pyritään kehittämään soittajan teknisiä, rytmisiä ja musiikillisia valmiuksia. Monet kappaleista sisältävät sävelletyn säestyksen opettajan soitettavaksi. (Muro 2014, takakansi.) Kirja on jaoteltu lukuihin kappaleiden sisältämien teknisten asioiden perusteella (Muro 2014, 3). Tässä työssä käytän tästä kitarakoulusta nimitystä Muro.

Stachakin First class guitar on kitaransoiton alkeisoppikirja, joka on tarkoitettu 6–9-vuotiaille. Kirja on jaettu neljään lukuun, joista ensimmäisessä soitetaan vapailla kielillä, toisessa otetaan mukaan vasen käsi, kolmannessa siirrytään yksiaänisistä moniäänisiin kappaleisiin ja neljännessä on kappaleita, joissa hyödynnetään aiempien lukujen oppeja. Alun kappaleissa on säestysstemma opettajalle. Kirja sisältää paljon tekniikkaharjoituksia ja improvisointiharjoituksia. (Euterpe 2020, viitattu 8.6.2020.) Tässä työssä käytän tästä kitarakoulusta nimitystä Stachak.

Tharmaratnamin ja Wilkusin Vivo kitara on kitaransoiton alkeisoppikirja, joka on tarkoitettu 6–9-vuotiaille soittajille. Kirjaa voi käyttää yksilö- ja yhteistunneilla, ja se sisältää sekä soolokappaleita että kamarimusiikkia. Kirjassa opetetaan rinnakkain nuotinlukua, korvakuulolta soittamista, improvisointia, teknisiä asioita ja säestämistä. Musiikkityyleistä ovat edustettuina eri aikakausien klassinen musiikki, maailmanmusiikki ja ”aivan uudet kappaleet”, joilla ilmeisesti viitataan muun muassa kirjantekijöiden itsensä säveltämiin kappaleisiin. (Tharmaratnam & Wilkus 2017, 3.) Tässä työssä käytän tästä kitarakoulusta nimitystä Vivo.

2 KLASSISEN KITARAN PERUSTEITA

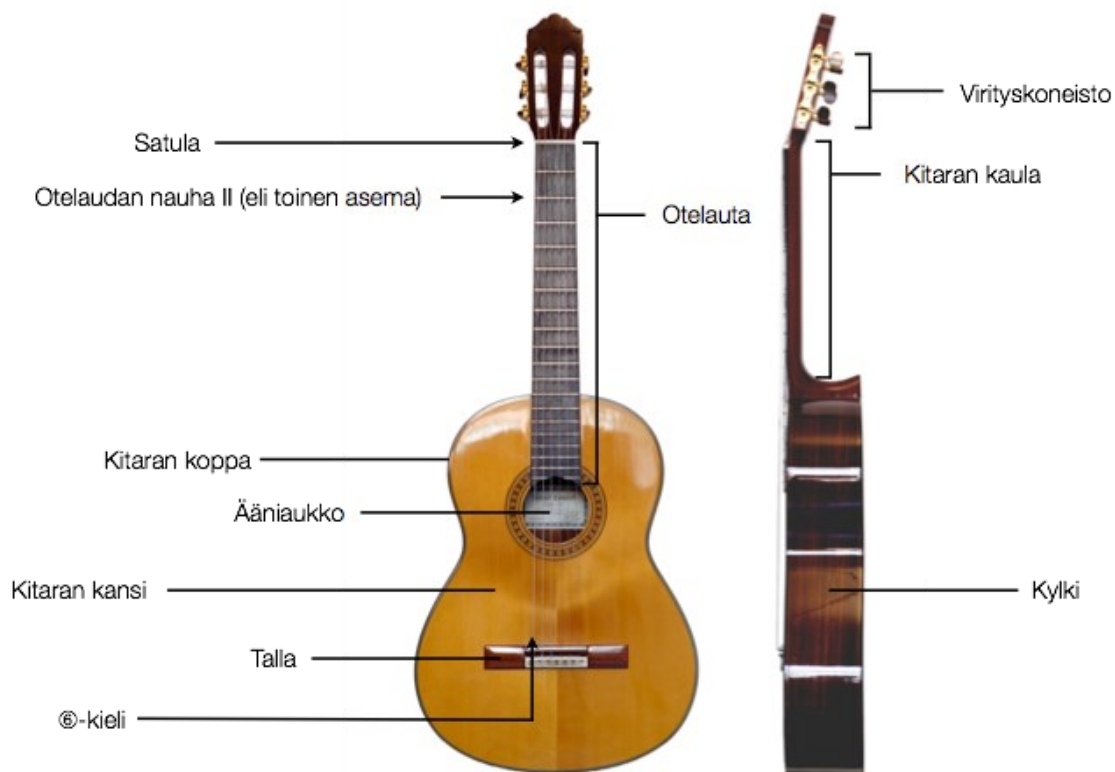
Tässä luvussa on tarkoitus valottaa sitä, millaiset tekniset ja nuotinluvulliset asiat voivat kuulua klassisen kitaran perusteisiin. Ensimmäisessä alaluvussa esittelen kitaran rakenteen ja joitain kitaralle tyypillisiä nuottimerkintöjä. Kahdessa seuraavassa alaluvussa esittelen klassista kitaratekniikkaa ja selitän siihen kuuluvia käsitteitä. Jaottelen tekniikan oikean käden ja vasemman käden tekniikoihin, ja tällöin tarkoitan oikealla kädellä näppäävää kättä ja vasemmalla kädellä otekättä. Kitaraa on toki mahdollista soittaa myös toisin päin, ns. vasenkätisesti, jolloin käsien roolit vaihtuvat. Viimeisessä alaluvussa esittelen kaksi näkemystä siitä, millaisia asioita aloittelevan kitaransoittajan tulisi opetella.

2.1 Nuotinluku ja soittimen tuntemus

Kitaranuotit kirjoitetaan oktaavia ylemmäksi kuin ne todellisuudessa soivat. Näin kitaran ääniala saadaan sopimaan yhdelle viivastolle g-avaimelle. (Gould 2011, 373.) Kuvassa 1 on nimetty joitain kitaran osista. Soittamisen ja nuottimerkintöjen ymmärtämisen kannalta oleellisia ovat erityisesti kielten ja nauhojen numerot.

Kielet numeroidaan ohuimmasta paksuimpaan numeroilla 1–6. Ohuin ja korkeimman äänen tuottava kieli on siis numeroltaan 1, paksuin ja matalimman äänen tuottava kieli 6. Erotukseksi muista numeroista kielen numero merkitään nuottiin niin, että se on ympyrän sisässä. Esimerkiksi merkintä ① tarkoittaa siis ohuinta kieltä. (Gould 2011, 73.) Kielistä 1–3 käytetään tässä työssä myös nimitystä diskanttikielit, kielistä 4–6 nimitystä bassokielet. Nauhat numeroidaan roomalaisilla numeroilla, ja numerointi aloitetaan satulan päästä otelautaa (kuva 1). Lähinnä satulaa oleva nauha on siis I nauha, siitä seuraava II nauha ja niin edelleen. (Gould 2011, 376; Malinen 2011a, viitattu 22.6.2020.)

Huiluäänet, jotka esitellään tarkemmin alaluvussa 2.3, voidaan merkitä timanttipäisillä nuoteilla. Usein niiden kohdalla ilmaistaan myös, miltä kieleltä ja nauhalta ääni otetaan. (Gould 2011, 385.)

KUVA 1. Kitaran osat (Malinen 2011b, viitattu 22.6.2020)

2.2 Oikean käden tekniikka

Oikean käden sormia merkitään kirjaimin. Merkinnät ovat p 'peukalo', i 'etusormi', m 'keskisormi', a 'nimetön' ja c 'pikkusormi'. Näppäileviä sormia ovat näistä p, i, m ja a. C-sormea käytetään harvoin. (Malinen 2011a, viitattu 22.6.2020.) Perusnäppäilytekniikka voidaan jakaa esimerkiksi yksiaäniseen soittoon tarvittaviin tekniikkoihin ja moniaäniseen soittoon tarvittaviin tekniikkoihin.

Yksiaänisen soiton tekniikkoja ovat peukalolla näppäily ja vuoronäppäily. Vuoronäppäilyksi kutsutaan näppäämistä kahdella sormella vuorotellen. Nämä kaksi sormea voivat olla mitkä vain näppäilykäden sormista, mutta perinteisin vuoronäppäilevä sormipari on im. (Malinen 2011c, viitattu 22.6.2020.) Vuoronäppäily ja näppäily peukalolla voivat tapahtua tirandona tai apoyandona. Apoyandossa kieltä näpätään toista kieltä vasten, eli näppäävä sormi päätyy näppäyksen jälkeen viereiselle kielelle. Tirando-näppäyksessä näppäävä sormi osuu vain näpättävään kieleen ja päätyy näppäyksen jälkeen ilmaan. (Malinen 2011d, viitattu 22.6.2020.)

Sekä peukalolla näppäily että vuoronäppäily vaativat sävelkulkujen soittamiseksi kielenvaihtoja (Malinen 2011e, viitattu 22.6.2020). Kielenvaihto tarkoittaa yksinkertaisuudessaan sitä, että seuraava näppäys tapahtuu eri kielellä kuin edellinen. Vuoronäppäilyssä on huomioitava se, että jokaisella näppäilykäden sormiparilla on kaksi tapaa vaihtaa kieltä. Ensimmäinen tapa on luonnollinen vaihto, jossa sormet sijoittuvat optimaalisesti kielille, esimerkiksi i-sormi ③-kielille ja m-sormi ②-kielille. Tällöin käden asento pysyy luonnollisesti hyvänä. Toinen tapa on ohivaihto, jossa sormet joutuvat liikkumaan toistensa ohi esimerkiksi niin, että m-sormi näppää ③-kielen ja i-sormi ②-kielen. Ohivaihto vaatii liikettä käsivarressa, jotta seuraavaksi vuorossa oleva sormi saadaan riittävän lähelle näpättävää kieltä. Ohivaihto on luonnolliseen vaihtoon verrattuna riskialttiimpi, koska se sisältää enemmän fyysisiä tapahtumia. Sormittaessa pyritään suosimaan luonnollisia vaihtoja, mutta ohivaihtoja ei voida useinkaan täysin välttää, joten niidenkin harjoittaminen on tärkeää. (Malinen 2011f, viitattu 22.6.2020.)

Moniäänisen soiton tekniikkoja ovat esim. arpeggiot ja kahden tai useamman äänen näppääminen yhtä aikaa. Arpeggio (eli murtosointu) on kielenvaihtotekniikan osa-alue, joka on pilkottavissa kahden kielen väliseksi kielenvaihtoiksi. Yleensä arpeggiossa näitä kielenvaihtoja on useita peräkkäin. Mahdollisia arpeggioyhdistelmiä on valtava määrä. Yksinkertaisimmillaan arpeggio on vuorotteleva ylä- ja alääni yhdellä sormiparilla, esim. p i p i (kuva 2). Kaikkein vaativimpia arpeggioita ovat kuuden kielen arpeggiot (kuva 3). (Malinen 2011f, viitattu 22.6.2020.) Kahden tai useamman äänen näppäämisessä yhtä aikaa oleellista on näppäyksen samanaikaisuus. Käytössä ovat kaikki mahdolliset kahden, kolmen ja neljän sormen yhdistelmät sormista p, i, m ja a. (Malinen 2011g, viitattu 22.6.2020.)

KUVA 2. Vuorotteleva ala- ja ylä-ääni (Stachak 2018, 49)

KUVA 3. Kuuden kielen arpeggio. H. Villa-Lobos: Etydi nro 1

Muita oikean käden tekniikkoja, jotka ovat tämän työn kannalta oleellisia, ovat staccato, golpe, tambora, bartok-pizzicato ja rasgueado. Staccaton toteuttaminen vaatii sitä, että näpätty ääni sammutetaan erikseen, useimmiten oikealla kädellä (Glise 1997, 189). Golpe on tekniikka, jossa kitaran koppaa koputetaan sormilla (Gould 2011, 383). Tamborassa vasen käsi painaa soinnun ääniä normaalisti, mutta sointua ei näpätä, vaan kieliä lyödään oikean käden peukalon syrjällä. Syntyvä ääni on perkussiivinen, mutta soinnun sävelet erottuvat siitä silti. (Glise 1997, 130.) Bartok-pizzicatossa kieltä venytetään ulospäin ja päästetään se vapaaksi, jolloin se räpsähtää osuen otelautaan (Artopium 2018, viitattu 29.7.2020). Ragueado on flamencotekniikka, jossa kielet saatetaan soimaan ikään kuin potkaisten niitä sormella, jolloin sormi ojentuu ja ojentuessaan osuu kieliin kynnen yläpinnalla (Gould 2011, 380).

2.3 Vasemman käden tekniikka

Vasemman käden sormia merkitään numeroin. Numerot ovat 1 'etusormi', 2 'keskisormi', 3 'nime-tön' ja 4 'pikkusormi'. (Malinen 2011a, viitattu 22.6.2020.) Äänen tuottaminen vaatii sitä, että vasemman käden sormi painaa kieltä nauhaa vasten samalla, kun kieli näpätään. Vasen käsi toimii siis joko samanaikaisesti oikean käden kanssa tai valmistautuu näppäykseen jo ennakkoon. Poikkeuksena ovat tietenkin vapaat kielet, joiden soittamiseen vasenta kättä ei tarvita. (Malinen 2011h, viitattu 22.6.2020.)

Aseman käsite on oleellinen osa vasemman käden tekniikkaa. Asemalla tarkoitetaan sitä, missä kohdassa kaulaa vasen käsi sijaitsee. Asema määritellään aina 1-sormen paikan perusteella. Kun 1-sormi on ensimmäisessä välissä, ollaan ensimmäisessä asemassa; kun 1-sormi on toisessa välissä, ollaan toisessa asemassa ja niin edelleen. Asemia merkitään roomalaisilla numeroilla, esim. I asema, IV asema. (Malinen 2011a, viitattu 22.6.2020.) Asemanvaihto tapahtuu silloin, kun käsi

liikkuu asemasta toiseen. Asemanvaihdossa apuna voi olla opassormi, joka liukuu kielellä seuraavaan asemaan. Kun opassormella painetaan kieltä liu'un aikana niin, että se osuu nauhoihin, syntyy glissando. (Malinen 2011i, viitattu 22.6.2020.)

Glissandon lisäksi vasemman käden tekniikoita, jotka ovat tämän työn kannalta oleellisia, ovat mm. tekniset legatot, barré, huiluäännet, vibrato, bendaus ja slide-putken käyttö. Teknisessä legatossa tuotetaan ääni pelkällä vasemmalla kädellä ilman näppäystä. Legato voi suuntautua ylöspäin tai alaspäin. Ylöspäisessä legatossa ylempi sävel lyödään vasemman käden sormella; alaspäisessä (tässä työssä myös vetolegato) ote käden sormi nostetaan tai vedetään pois kieleltä niin, että nostosta tai vedosta kuuluu ääni. (Malinen 2011j, viitattu 22.6.2020.) Barrét ovat otteita, joissa yksi sormi painaa useamman kuin yhden kielen nauhaan kiinni. Näissä otteissa sormi joudutaan ojentamaan, ja painaminen vaatii käden lihaksilta erilaista toimintaa kuin yhden kielen painaminen. (Malinen 2011k, viitattu 22.6.2020.)

Huiluääniä on sekä luonnollisia että keinotekoisia. Luonnollisessa huiluäännessä kieltä kosketetaan tietyistä kohdista samaan aikaan kuin sitä näpätään. Yleensä koskettaminen hoidetaan vasemmalla kädellä, mutta on myös mahdollista tuottaa huiluääni pelkästään yhdellä kädellä niin, että yksi oikean käden sormista koskettaa kieltä samalla, kun toinen sormi näppää sen. Keinotekoiset huiluäännet eroavat luonnollisista siinä, että niissä kieltä lisäksi painetaan kuten tavallisessa äänen tuotossa. Tällöin huiluäänien tuottamiseen tarvitaan välttämättä molempia käsiä niin, että vasen käsi painaa kieltä ja oikea käsi sekä koskettaa että näppää sitä. (Gould 2011, 386–387.)

Vibratossa vasemman käden sormi painaa kieltä samalla, kun kättä heilutetaan kielen suuntaisesti. Useimmiten vibrato on yhdistelmä käsivarren, ranteen ja sormen liikettä. Vibrato, jossa kieltä työnnetään ja vedetään vasemman käden sormella nauhojen suuntaisesti, on tyypillisempi sähkökitaratekniikassa kuin klassisessa kitaratekniikassa. (Glise 1997, 104–106.) Tässä työssä tätä jälkimmäistä vibratotyyppiä kutsutaan nimellä bendaus. Myös slide-putken käyttö on lainaa perinteisen klassisen kitaratekniikan ulkopuolelta. Slide-putki on esimerkiksi metallista tai lasista valmistettu putki, joka pujotetaan johonkin vasemman käden sormeen, ja kieliä painetaan tällä putkella (Kelley 2003, 11–12).

2.4 Perustason kitaransoitto

Suomen musiikkioppilaitosten liiton vuoden 2005 tasosuoritusten sisällöissä kutakin tasoa kuvataan yleisten tavoitteiden, sisällön ja tasosuorituksen näkökulmista. Tämän työn kannalta oleellisia näiden sisältä ovat tekniset ja nuotinluvulliset asiat.

Ensimmäisen tason eli perustaso 1:n tavoitteissa kuvataan, että oppilas oppii lukemaan helppoa nuottitekstiä. Sisällössä mainitaan prima vista -soitto ja tasosuorituksessa helppo yksiääninen prima vista -tehtävä. Teknisistä asioista mainitaan tavoitteissa perusnäppäily-tekniikat, esimerkiksi vuoronäppäily ja arpeggion alkeet. Sisällössä teknisiä asioita ei eritellä tarkemmin, mutta mainitaan kuitenkin tekniikan eri osa-alueita harjoittavat etydit tai etydinomaiset kappaleet. Suorituksessakin mainitaan vain etydi tai etydinomainen kappale. (SML 2005, 4.)

Perustaso 2:n tavoitteissa mainitaan nuotinlukutaidon kehittäminen. Sisällöissä mainitaan prima vista -soitto ja tasosuorituksessa kaksiääninen prima vista -tehtävä, joka vastaa vaikeustasoltaan perustaso 1:n ohjelmistoa. Teknisistä asioista mainitaan tavoitteissa vasemman käden legato, pienet barré-otteet ja asemasoitto. Sisällössä tekniset asiat mainitaan taas vain tekniikan eri osa-alueita harjoittavissa etydeissä tai etydinomaisissa kappaleissa, samoin suorituksessa vaaditaan kaksi etydiä tai etydinomaista kappaletta. (SML 2005, 5.)

Perustaso 3:n tavoitteissa ei suoraan mainita nuotinlukua lainkaan. Sisällössä on kuitenkin prima vista -soittoa ja tasosuorituksessa prima vista -tehtävä, joka vastaa vaikeustasoltaan perustaso 2:n ohjelmistoa. Teknisistä asioista mainitaan tavoitteissa oikean käden osalta vuoronäppäily, arpeggio, tirando sekä apoyando ja vasemman käden osalta legato, vibrato, barré-otteet ja asemien vaihdot. Sisällöissä ja suorituksissa tekniset asiat kuitataan samalla tavalla kuin perustaso 2:n kohdalla. (SML 2005, 6.)

3 KITARAKOULUJEN ETENEMISPOLKU

Kitarakouluja analysoidessani joudun tukeutumaan täysin siihen, mitä niihin on painettu. Joudun siis jättämään huomiotta sen, että mitä tahansa oppimateriaalia käytettäessä opettaja yleensä soveltaa materiaalia mielensä mukaan. Kitarakouluissa opettaja voi esimerkiksi valita käydä asioita ei-kronologisessa järjestyksessä tai sormittaa kappaleita oppilaille eri tavalla kuin kirjantekijä on halunnut. Analysoijana en voi kuitenkaan samaan aikaan toimia oletettuna opettajana, koska opettajana näkemykseni on varsin subjektiivinen. Siksi en esimerkiksi voi olettaa sormituksia paikkoihin, joihin kirjantekijä ei ole niitä merkinnyt.

Tämä aiheuttaa ongelmia erityisesti sellaisten oppimateriaalien kanssa, joissa kirjantekijä on jättänyt paljon valtaa opettajalle. Esimerkiksi J. A. Muron kitarakoulussa Basic pieces for guitar volume 1 kummankaan käden sormituksia ei ole juuri merkitty valmiiksi, eli sormitusten tekeminen on täysin opettajan varassa. Tämä vaikeuttaa analysointia huomattavasti, sillä en voi taulukoida sormia käytetyiksi, ennen kuin ne selvästi määrätään käytettäväksi oppimateriaalissa. Tämän vuoksi etenemispolku näyttää kyseisen kitarakoulun kohdalla varsin kummalliselta: painettuja säveliä esiintyy kappaleissa jo kauan, ennen kuin yhtään painavaa sormeaa on käytetty. Asia ei tietenkään opetuksessa toteudu näin.

Samaisessa Muron koulussa myös oppimateriaalissa eteneminen on jätetty opettajan harkittavaksi tietyin saatesanoin. Kirja on jaoteltu 12 lukuun teknisten asioiden perusteella. Aluksi tulisi opetella ensimmäisestä luvusta sen verran nuotteja, että voi soittaa toisen luvun ensimmäisen kappaleen. Sitten tulisi soittaa kolmannen luvun ensimmäinen kappale ja niin edelleen ja samalla edetä myös aiemmissa luvuissa. (Muro 2014, 3.) Kirjantekijä ei siis ole asetellut asioita kirjaan siinä järjestyksessä, kuin haluaa ne käytävän, vaan teknisten teemojen mukaan. Tämä jättää paljon suunnitteluvaltaa opettajalle ja tuottaa luokitteluongelmia tässä tutkielmassa. Koska etenemisohteet eivät yksiselitteisesti kerro kirjantekijän toivomaa kappalejärjestyksestä enkä siis voi olla siitä täysin varma, joudun luokittelemaan kirjan kronologisesti. Kronologinen luokittelu ei anna oikeaa kuvaa kirjantekijän tarkoittamasta oppimispolusta.

Tämä luku jakautuu neljään alalukuun, joista ensimmäisessä (3.1) käsitellään oikean käden tekniikkaa, toisessa (3.2) vasemman käden tekniikkaa ja kolmannessa (3.3) nuotinluvullisia asioita

kitarakouluissa. Neljännessä alaluvussa (3.4) kuvataan kitarakoulujen oppimispolkuja kokonaisuuksina.

3.1 Oikea käsi

Oikean käden tekniikoiden luokittelussa vaikeuksia tuotti niiden eri variaatioiden suuri määrä. Kuutta kieltä voi näppäillä esimerkiksi kolmea sormea käyttäen valtavan monella eri tavalla, kun otetaan huomioon kaikki mahdolliset peräkkäiset ja yhtäaikaiset näppäykset. Olen luokittelussani yrittänyt pelkistää näppäilytekniikoita mahdollisimman paljon. Pelkistyksen jälkeen jäljellä ovat peukalolla näppäily ja vuoronäppäily sekä kielenvaihto näissä, monen äänen näppääminen samaan aikaan, erilaiset arpeggiot ja erikoistekniikat. Ongelmia luokittelussa tuottivat eniten esimerkiksi arpeggion ja monen samanaikaisen äänen yhdistelmät. Nekin voisi pelkistää arpeggioksi ja monen äänen näppäämiseksi samaan aikaan, mutta päätin kuitenkin jättää ne pelkistämättä. Syynä on se, että kirjantekijät selvästi mieltävät ne erillisiksi opeteltaviksi tekniikoiksi, ja sellainen mielikuva on myös itselläni. Tulevissa taulukoissa asioita on jäsennellyt värien avulla jatkokäsittelyä varten.

Jämbäckin kitarakoulussa esitetään aluksi oikean käden asento (taulukko 1). Näppäily aloitetaan p-sormella. Oikean käden sormien nimet esitellään samalla aukeamalla, mutta sivu kerrallaan luokitellessa vasta näppäilyn aloittamisen jälkeen. P-sormella näppäilyn jälkeen opeteltavia tekniikoita ovat vuorotteleva ala- ja ylä-ääni sormiyhdistelmillä pi ja pm sekä p-sormen kielenvaihto näissä. Vuoronäppäily sormilla im ja kielenvaihto siinä aloitetaan vasta näiden jälkeen. Vuoronäppäilyä seuraa murtosointu p-sormella. Seuraavat uudet asiat ovat kahden äänen näppääminen samaan aikaan (pi) sekä kolmen sormen arpeggio (pim). Kaksi ääntä samaan aikaan esiintyy myös mahdollisesti sormiyhdistelmällä pm. P-im-näppäilyssä alääni vuorottelee kahden samanaikaisen ylä-äänen kanssa. Tämän jälkeen näpätään vielä kolme ääntä samaan aikaan luultavasti sormilla pim. Kirjan loppupuolella esiintyy vielä vuorottelevaa ala- ja ylä-ääntä sormiyhdistelmillä im ja ia. Tämä on myös ensimmäinen kerta, kun a-sormea varmuudella käytetään. Erikoistekniikoista esiintyvät lopuksi staccato ja golpe.

TAULUKKO 1. Jämbäck, oikea käsi

JÄMBÄCK
OK käden asento
p-näppäily
OK sormien nimet
vuorotteleva ala- ja ylä-ääni, pi
kielenvaihto p
vuorotteleva ala- ja ylä-ääni, pm
vuoronäppäily im
kielenvaihto vuoronäppäillen
murtosointu p
kaksi ääntä yhtä aikaa, pi
kolmen sormen arpeggio pim
kaksi ääntä yhtä aikaa, pm?
p-mi-näppäily
kolme ääntä yhtä aikaa, pim?
vuorotteleva ala- ja ylä-ääni, im
vuorotteleva ala- ja ylä-ääni, ia
staccato
golpe

Suzukin kitarakoulussa (taulukko 2) soittaminen aloitetaan vuoronäppäilyllä sormiyhdistelmillä im, ma ja ia. Samalla opetellaan kielenvaihto vuoronäppäillen. P-sormella näppäily ja kielenvaihto tu-levat sivulla 17. Viimeiset opeteltavat asiat ovat vuorotteleva ala- ja ylä-ääni sormiyhdistelmillä pi ja pm sekä myös mahdollisesti muilla sormiyhdistelmillä, mutta näitä ei ole erikseen mainittu.

TAULUKKO 2. Suzuki, oikea käsi

SUZUKI
vuoronäppäily im
vuoronäppäily ma
vuoronäppäily ia
kielenvaihto vuoronäppäillen
p-näppäily
kielenvaihto p
vuorotteleva ala- ja ylä-ääni, pi
vuorotteleva ala- ja ylä-ääni, pm

Muron kitarakoulussa (taulukko 3) kerrotaan aluksi oikean käden sormien nimet sekä käden asento. Soittaminen aloitetaan mitä luultavimmin vuoronäppäillen, mutta sormitusten puuttuessa siitä ei ole varmuutta. Kielenvaihtoja esiintyy sivulta 11 lähtien. Seuraava oikean käden tekniikka on vuorotteleva ala- ja ylä-ääni sormilla pi. Tästä jatketaan kahden äänen näppäämisellä samaan aikaan yhdistelmillä im, pi ja pm. Välissä on myös p-im-näppäily, jossa alääni vuorottelee kahden samanaikaisen ylä-äänen kanssa. Ennen kolmen sormen arpeggiota (pim) ja kolmen äänen näppäämistä samaan aikaan (pim) esiintyy staccato. Kirjan loppuksi soitetaan vielä murtosointu i-sormella sekä neljän sormen arpeggio. Neljän sormen arpeggio on ensimmäinen kerta, kun a-sormea käytetään varmuudella.

TAULUKKO 3. Muro, oikea käsi

MURO
OK sormien nimet + käden asento
vuoronäppäily?
kielenvaihto vuoronäppäillen?
p-näppäily
kielenvaihto p
vuorotteleva ala- ja ylä-ääni, pi
kaksi ääntä yhtä aikaa, im
p-mi-näppäily
kaksi ääntä yhtä aikaa, pi
kaksi ääntä yhtä aikaa, pm
staccato
kolmen sormen arpeggio pim
kolme ääntä yhtä aikaa, pim
murtosointu i
neljän sormen arpeggio pima

Stachakin kitarakoulussa (taulukko 4) esitellään aluksi oikean käden sormien nimet sekä asento. Soittaminen aloitetaan vuoronäppäillen sormiyhdistelmillä mi ja ma. Kielenvaihto vuoronäppäillen opetellaan melko pian. Seuraava opeteltava tekniikka on vuorotteleva ala- ja ylä-ääni sormiyhdistelmillä ma ja im. Tämän jälkeen soitetaan murtosointua sormilla i ja m ja opetellaan p-sormella näppäily sekä p-sormen kielenvaihto. Arpeggioita soitetaan kolmen ja neljän sormen yhdistelmillä pim, ima ja pima. Vuorottelevaan ala- ja ylä-ääneen palataan vielä sormiyhdistelmällä pi. Seuraavat opeteltavat asiat ovat monen äänen näppäämistä samaan aikaan. Läpi käydään sormiyhdistelmät im, pm, pi, pim, ia, pia, ima, pima ja pa. Väleissä soitetaan murtosointu p-sormella, p-im-näppäilyä, jossa alääni vuorottelee kahden samanaikaisen ylä-äänen kanssa, staccato, tambora, p-ima-näppäilyä, jossa alääni vuorottelee kolmen samanaikaisen ylä-äänen kanssa, sekä apoyando m- ja a-sormella.

TAULUKKO 4. Stachak, oikea käsi

STACHAK
OK sormien nimet + asento
vuoronäppäily mi
vuoronäppäily ma
kielenvaihto vuoronäppäillen
vuorotteleva ala- ja ylä-ääni, ma
vuorotteleva ala- ja ylä-ääni, im
murtosointu m
murtosointu i
p-näppäily
kielenvaihto p
kolmen sormen arpeggio, ima
kolmen sormen arpeggio, pim
neljän sormen arpeggio, pima
vuorotteleva ala- ja ylä-ääni, pi
kaksi ääntä yhtä aikaa, im
murtosointu p
p-im-näppäily
kaksi ääntä yhtä aikaa, pm
kaksi ääntä yhtä aikaa, pi
staccato
kolme ääntä yhtä aikaa, pim
tambora
kaksi ääntä yhtä aikaa, ia
kolme ääntä yhtä aikaa, pia
kolme ääntä yhtä aikaa, ima
p-ima-näppäily
neljä ääntä yhtä aikaa, pima
apoyando m
apoyando a
kaksi ääntä yhtä aikaa, pa

Myös Vivossa (taulukko 5) esitellään aluksi oikean käden sormien nimet ja käden asento. Soittaminen aloitetaan p-sormella näppäillen ja p- ja i-sormilla murtosointua soittaen. Seuraavaksi aloitetaan vuoronäppäily sormilla im ja opetellaan pian myös kielenvaihto vuoronäppäillen. Vuoronäppäilyn opetteluun jälkeen esiintyy jo ensimmäinen erikoistekniikka, bartok-pizzicato. Kolmen sormen arpeggio opetellaan sormilla pim ja vuorotteleva ala- ja ylä-ääni sormilla pi. Tämän jälkeen esiintyy myös kielenvaihto p-sormella. Seuraava erikoistekniikka, staccato, tulee ennen kahden äänen yhtäaikaista näppäystä sormilla im. Monen äänen näppäämistä yhtä aikaa esiintyy myös mahdollisesti sormiyhdistelmillä pim, pi ja pm. Näiden lomassa soitetaan neljän sormen arpeggio (pima) ja käytetään tambora-erikoistekniikkaa. Kitarakoulun lopussa esiintyvät vielä vuorotteleva ala- ja ylä-ääni sormilla pm, neljän äänen näppääminen samaan aikaan sekä rasqueado.

TAULUKKO 5. *Vivo, oikea käsi*

VIVO
OK sormien nimet + käden asento
p-näppäily
murtosointu p
murtosointu i
vuoronäppäily im
kielenvaihto vuoronäppäillen
bartok-pizzicato
kolmen sormen arpeggio pim
vuorotteleva ala- ja ylä-ääni, pi
kielenvaihto p
staccato
kaksi ääntä yhtä aikaa, im
kolme ääntä yhtä aikaa pim?
neljän sormen arpeggio, pima
kaksi ääntä yhtä aikaa, pi?
tambora
p-im-näppäily
kaksi ääntä yhtä aikaa, pm?
vuorotteleva ala- ja ylä-ääni, pm
neljä ääntä yhtä aikaa, pima?
rasqueado

Taulukossa 6 esitetään yksiäänisten näppäystekniikoiden eteneminen kaikissa viidessä kitarakoulussa. Näitä yksiäänisiä tekniikoita ovat vuoronäppäily ja p-sormella näppäily sekä kielenvaihdot näiden yhteydessä. Ainoastaan Stachakin kitarakoulusta käy selvästi ilmi, soitetaanko näitä yksiäänisiä tekniikoita apoyandona vai tirandona; loppuosassa opetellaan erikseen apoyando-näppäystä, joten alkuosa soitetaan siis tirandona. Vivossa ja Jämbäckin koulussa yksiääninen soitto aloitetaan p-sormella, kolmessa muussa taas vuoronäppäillen. Vivossa p-sormen kielenvaihto tulee kuitenkin vasta varsin myöhään, joten p-sormella soittaminen ennen vuoronäppäilyn aloittamista on varsin vähäistä. Ensimmäinen vuoronäppäily on kaikissa kitarakouluissa sormilla im, paitsi Muron koulussa sormia ei ole merkitty. Jämbäckin koulussa ja Vivossa vuoronäppäilyä soitetaan

ainoastaan sormiparilla im, Stachakissa lisäksi sormiparilla ma ja Suzukissa kaikilla näiden kolmen sormen yhdistelmillä eli im, ma ja ia.

TAULUKKO 6. Yksiääniset näppäystekniikat

JÄMBÄCK	SUZUKI	MURO	STACHAK	VIVO
p-näppäily	vuoronäppäily im	vuoronäppäily?	vuoronäppäily im	p-näppäily
kielenvaihto p	vuoronäppäily ma	kielenvaihto vuoronäppäillen?	vuoronäppäily ma	vuoronäppäily im
vuoronäppäily im	vuoronäppäily ia	p-näppäily	kielenvaihto vuoronäppäillen	kielenvaihto vuoronäppäillen
kielenvaihto vuoronäppäillen	kielenvaihto vuoronäppäillen	kielenvaihto p	p-näppäily	kielenvaihto p
	p-näppäily		kielenvaihto p	
	kielenvaihto p		apoyando m	
			apoyando a	

Erilaiset vuorotteleviin ääniin perustuvat moniääniset soittotekniikat näkyvät taulukossa 7. Jämbäckin, Suzukin ja Muron kitarakouluissa nämä aloitetaan vuorottelevalla ala- ja ylä-äänellä sormiyhdistelmällä pi. Myös Stachakin koulussa aloitetaan vuorottelevalla ala- ja ylä-äänellä, mutta sormiyhdistelmä on ma. Vivossa sen sijaan ensimmäinen tekniikka on kolmen sormen arpeggio. Jämbäckin koulussa vuorottelevissa ala- ja ylä-äänissä käydään läpi sormiyhdistelmät pi, pm, im ja ia. Stachakissa edustettuina ovat yhdistelmät ma, im ja pi. Suzukissa ja Vivossa käytetään kahta sormiyhdistelmää, pi ja pm. Murossa käytössä on ainoastaan yhdistelmä pi.

Arpeggioista Jämbäckin koulussa esiintyy vain yksi kolmen sormen arpeggio sormilla pim. Suzukissa arpeggioita ei soiteta ollenkaan. Murossa ja Vivossa käytetään kolmen sormen arpeggiota sormilla pim sekä neljän sormen arpeggiota sormilla pima. Stachakissa soitetaan kolmen sormen arpeggioita sormilla ima ja pim sekä neljän sormen arpeggiota sormilla pima. Tekniikat, joissa alaääni soitetaan vuorotellen useamman yhtäaikaisen ylä-äänien kanssa, esiintyvät Jämbäckin ja Muron kirjoissa sekä Vivossa sormilla p-im ja Stachakissa sormilla p-im sekä p-ima. Suzukissa tällaista tekniikkaa ei käydä.

TAULUKKO 7. Arpeggiotekniikat

JÄMBÄCK	SUZUKI	MURO	STACHAK	VIVO
vuorotteleva alaja ylä-ääni, pi	vuorotteleva alaja ylä-ääni, pi	vuorotteleva alaja ylä-ääni, pi	vuorotteleva alaja ylä-ääni, ma	kolmen sormen arpeggio pim
vuorotteleva alaja ylä-ääni, pm	vuorotteleva alaja ylä-ääni, pm	p-mi-näppäily	vuorotteleva alaja ylä-ääni, im	vuorotteleva alaja ylä-ääni, pi
kolmen sormen arpeggio pim		kolmen sormen arpeggio pim	kolmen sormen arpeggio, ima	neljän sormen arpeggio, pima
p-mi-näppäily		neljän sormen arpeggio pima	kolmen sormen arpeggio, pim	p-im-näppäily
vuorotteleva alaja ylä-ääni, im			neljän sormen arpeggio, pima	vuorotteleva alaja ylä-ääni, pm
vuorotteleva alaja ylä-ääni, ia			vuorotteleva alaja ylä-ääni, pi	
			p-im-näppäily	
			p-ima-näppäily	

Monen äänen näppääminen yhtä aikaa on esitetty taulukossa 8. Suzukin kitarakoulusta tämä tekniikka puuttuu täysin. Jämbäckin koulussa esiintyy kahden ja kolmen äänen näppäämistä samaan aikaan, mutta sormiyhdistelmät ovat osittain epävarmat. Ainoastaan sormiyhdistelmä pi on merkattu selvästi, mutta luultavasti kaksi ääntä näpätään samaan aikaan myös yhdistelmällä pm. Tämän lisäksi on sormittamaton kolmen äänen yhdistelmä, joka luultavasti näpätään sormilla pim. Muron koulussa kahden äänen yhdistelmiä soitetaan sormilla im, pi ja pm. Lisäksi on kolmen sormen yhdistelmä pim. Stachakin kirjassa kaksi ääntä näppäiviä sormiyhdistelmiä ovat im, pm, pi, ia ja pa. Lisäksi käydään kolmen sormen yhdistelmät pim, pia ja ima ja neljän sormen yhdistelmä pima. Vivossa sormiyhdistelmät ovat osittain epävarmat. Kaksi ääntä näpätään yhtä aikaa sormilla im, mutta mahdollisesti myös sormilla pi ja pm. Kolmen ja neljän äänen samanaikainen näppääminen esiintyy myös, luultavasti sormilla pim ja pima.

TAULUKKO 8. Monta ääntä yhtä aikaa, oikea käsi

JÄMBÄCK	SUZUKI	MURO	STACHAK	VIVO
kaksi ääntä yhtä-aikaa, pi		kaksi ääntä yhtä aikaa, im	kaksi ääntä yhtä aikaa, im	kaksi ääntä yhtä aikaa, im
kaksi ääntä yhtä aikaa, pm?		kaksi ääntä yhtä aikaa, pi	kaksi ääntä yhtä aikaa, pm	kolme ääntä yhtä aikaa pim?
kolme ääntä yhtä aikaa, pim?		kaksi ääntä yhtä aikaa, pm	kaksi ääntä yhtä aikaa, pi	kaksi ääntä yhtä aikaa, pi?
		kolme ääntä yhtä aikaa, pim	kolme ääntä yhtä aikaa, pim	kaksi ääntä yhtä aikaa, pm?
			kaksi ääntä yhtä aikaa, ia	neljä ääntä yhtä aikaa, pima?
			kolme ääntä yhtä aikaa, pia	
			kolme ääntä yhtä aikaa, ima	
			neljä ääntä yhtä aikaa, pima	
			kaksi ääntä yhtä aikaa, pa	

Erikoistekniikat sekä yhdellä sormella soitettavat murtosoinnut on esitetty taulukossa 9. Yhdellä sormella soitettavia murtosointuja esiintyy kaikissa muissa kitarakouluissa paitsi Suzukin koulussa. Jämbäckin koulussa murtosointu soitetaan sormella p, Muron koulussa sormella i ja Vivossa molemmilla näistä. Stachakissa murtosointua esiintyy sormilla m, i ja p. Erikoistekniikoita esiintyy kaikissa muissa oppimateriaaleissa paitsi Suzukin kitarakoulussa. Muissa neljässä esiintyy staccato. Tamboraa käytetään sekä Stachakin koulussa että Vivossa. Vivossa erikoistekniikoita on kaikista eniten.

TAULUKKO 9. Erikoistekniikat ja yhden sormen murtosoinnut

JÄMBÄCK	SUZUKI	MURO	STACHAK	VIVO
murtosointu p		staccato	murtosointu m	murtosointu p
staccato		murtosointu i	murtosointu i	murtosointu i
golpe			murtosointu p	bartok-pizzicato
			staccato	staccato
			tambora	tambora
				rasqueado

Liitteessä 1 on rinnakkain kaikkien viiden kitarakoulun oikean käden etenemispolku. Erot polkujen pituuksissa eli käytävien asioiden määrässä ovat asia, joka kiinnittää huomion kenties ensimmäisenä. Suzukin kitarakoulussa oppimispolku on viidestä kitarakoulusta lyhin eli opeteltavia asioita

on kaikista vähiten. Stachakin koulussa taas edetään pisimmälle käytävien asioiden määrässä mitattuna. Näiden ääripäiden välinen ero selittyy jo kirjojen pituuksilla: Suzukin kirjassa sivuja on 22 ja Stachakin kirjassa 125. Saman laajuuden saavuttamiseksi Suzukin kitarakoulusarjasta olisi voinut analysoida kenties viisi ensimmäistä osaa. Jämbäck, Muro ja Vivo asettuvat näiden ääripäiden välille.

Toinen ero on yksiaänisen ja moniäänisen soiton aloittamisessa. Suzukissa järjestys on varsin selkeä: lähdetään yksiaänisestä soitosta ja edetään moniääniseen. Myös Muron kirjassa linja on yksiaänisestä moniääniseen. Kaikki näissä kouluissa esiintyvät yksiaänisen soiton tekniikat käydään läpi ennen moniäänisen soiton aloittamista. Jämbäckin ja Stachakin kirjassa sekä Vivossa yksiaänisissä ja moniäänisissä tekniikoissa edetään enemmän rinnakkain. Jämbäckin kitarakoulussa soittaminen aloitetaan yksiaänisesti p-sormella ja sen jälkeen soitetaan vuorottelevaa ala- ja yläääntä yhdistelmillä, joissa p on mukana. Vasta tämän jälkeen mennään vuoronäppäilyyn. Stachakin kirjassa taas aloitetaan vuoronäppäilyllä ja soitetaan vuorottelevaa ala- ja yläääntä yhdistelmillä, joissa vuoronäppäilleet sormet i, m ja a ovat mukana. Vasta tämän jälkeen aloitetaan näppäily p-sormella. Vivossa alun lyhyen p-sormella näppäilyn ja im-vuoronäppäilyn jälkeen soitetaan kolmen sormen arpeggiota ja vuorottelevaa ala- ja yläääntä. Vasta sitten p-sormen käyttö viedään niin pitkälle, että sillä soitetaan kielenvaihtoja.

Vivossa huomattavaa on erikoistekniikoiden lukumäärä suhteessa oppimispolun pituuteen. Läpi käydään niin bartok-pizzicato, staccato, tambora kuin rasqueadokin. Erikoistekniikoita on myös muissa kitarakouluissa Suzukia lukuun ottamatta, mutta niitä on vähemmän suhteessa oppimispolun pituuteen ja niiden käyttö aloitetaan myöhemmin.

Lisäksi haluan nostaa esiin vielä a-sormen käytön aloituksen. Suzukissa ja Stachakin koulussa sen käyttö aloitetaan varsin varhain, heti vuoronäppäilyn aloittamisen jälkeen. Vivossa a-sormi esiintyy ensimmäisen kerran pima-arpeggiossa oppimispolun puolivälin jälkeen. Jämbäckin koulussa a-sormi esiintyy ensimmäisen kerran kirjan loppupuolella, kun soitetaan vuorottelevaa ala- ja yläääntä sormilla i ja a. Muron kirjasta on sormitusten puuttuessa vaikea sanoa, milloin a-sormen käyttö luultavasti aloitetaan, mutta kirjantekijän merkitsemänä se esiintyy ensimmäisen kerran vasta oppimispolun viimeisessä asiassa, neljän sormen arpeggiossa sormilla pima.

3.2 Vasen käsi

Vasemman käden käyttö aloitetaan kitarakouluissa eri aikoina. Jämbäckin, Suzukin ja Muron kitarakouluissa vasenta kättä aletaan käyttää melko pian: Jämbäckin koulussa sivulla 6, Suzukin koulussa sivulla 10 ja Muron koulussa sivulla 8. Stachakin koulussa ja Vivossa sen sijaan soitetaan varsin pitkään vapailla kielillä, ja vasen käsi tulee mukaan Stachakin koulussa sivulla 24 ja Vivossa sivulla 21.

Jämbäckin kitarakoulun vasemman käden etenemispolku näkyy taulukossa 10. Ensin nimetään vasemman käden sormet ja esitellään käden asento. Soittaminen aloitetaan 9. asemasta ja kaikkia sormia käytetään heti. Tämän jälkeen käydään läpi asemat 1–8. Asemien käymisen jälkeen siirrytään painamaan kahdella sormella samanaikaisesti. Melkein kaikki kahden sormen yhdistelmät käydään läpi ennen ensimmäistä asemanvaihtoa. Viimeinen kahden sormen yhdistelmä, 14, esiintyy vetolegaton jälkeen. Lopuksi käytetään vielä glissandoa ja luonnollista huiluääntä.

TAULUKKO 10. Jämbäck, vasen käsi

JÄMBÄCK
VK sormien nimet & asento
IX asema
1. sormi
2. sormi
3. sormi
4. sormi
VIII asema
I asema
VII asema
VI asema
V asema
IV asema
III asema
II asema
kaksi ääntä yhtä aikaa, 34
kaksi ääntä yhtä aikaa, 13
kaksi ääntä yhtä aikaa, 12
kaksi ääntä yhtä aikaa, 24
kaksi ääntä yhtä aikaa, 23
asemanvaihto
vetolegato
kaksi ääntä yhtä aikaa, 14
glissando
luonnollinen huiluääni

Suzukin kitarakoulun vasemman käden etenemispolku näkyy taulukossa 11. Vasemmalla kädellä soittaminen aloitetaan 1. asemasta (s. 10) ja sormia 1, 2 ja 3 käytetään heti. 4. sormi tulee mukaan sivulla 13. Toiseen asemaan mennään ensimmäisen kerran sivulla 15. Ensimmäiset asemanvaihdot 1. ja 2. aseman välillä tulevat sivulla 16. Asemissa 7 ja 5 käydään lyhyesti vihkon viimeisessä kappaleessa.

TAULUKKO 11. Suzuki, vasen käsi

SUZUKI
I asema
3. sormi
1. sormi
2. sormi
4. sormi
II asema
asemanvaihto
VII asema
V asema

Muron vihkossa (taulukko 12) vasemman käden oppimispolku alkaa sormien nimien ja käden asennon esittelyllä. Vasemmalla kädellä soittaminen aloitetaan mitä ilmeisimmin 1. asemasta, vaikka sitä ei ole suoraan ilmaistu. Sorminumeroiden puuttuessa käytettävistä sormista ei pääse varmuuteen pitkään aikaan. Sivulla 16 esiintyy luultavasti 5. välistä soitettava sävel, jonka olen luokitellut toisessa asemassa käynniksi. Sorminumerot 1, 2 ja 3 esiintyvät ensimmäisen kerran sivulla 18 ja sorminumero 4 sivulla 22. Kahden äänen painamista samaan aikaan vaaditaan ensimmäisen kerran sivulla 30, mutta sorminumerot puuttuvat.

Kolmas asema esiintyy sivulla 31 ja samassa kappaleessa on ensimmäinen luonnollinen huiluääni. Seuraavaksi esiintyy kahden äänen painamista samaan aikaan ainakin sormiyhdistelmillä 12, 14 ja 23. Myös muut yhdistelmät ovat mahdollisia näiden lisäksi, mutta sormitusten puuttuessa siitä ei pääse varmuuteen. Viides asema esiintyy sivulla 44. Seuraavaksi käydään kolmella sormella painamista ainakin sormiyhdistelmillä 124, 123 ja 234. Yläasemien säveliä soitetaan väleistä 7, 8, 9, 10 ja 12, mutta käytettävistä asemista ei pääse varmuuteen sormitusten puuttuessa. Vihkon loppupuolella käytetään vielä kahden sormen yhdistelmiä 34 ja 24.

TAULUKKO 12. Muro, vasen käsi

MURO
VK sormien nimet & asento
I asema
II asema
1. sormi
2. sormi
3. sormi
4. sormi
kaksi ääntä yhtä aikaa, mitkä?
III asema
luonnollinen huiluääni
kaksi ääntä yhtä aikaa 12
kaksi ääntä yhtä aikaa 14
kaksi ääntä yhtä aikaa 23
V asema
kolme ääntä yhtä aikaa 124
kolme ääntä yhtä aikaa, 123
kolme ääntä yhtä aikaa 234
9. ja 8. välin säveliä, asema?
12., 10. ja 7. välin säveliä, asema?
kaksi ääntä yhtä aikaa 34
kaksi ääntä yhtä aikaa 24

Stachakin kitarakoulussa (taulukko 13) esitellään aluksi vasemman käden sormien nimet ja käden asento. Vasemmalla kädellä soittaminen aloitetaan 1. asemasta ja kaikkia sormia käytetään ennen toiseen asemaan menoa. Toisessa asemassa käynti sisältää samalla asemanvaihdon. Kirjan loppua kohti etenemispolulle on ripoteltu vuorotellen monella sormella painamista samaan aikaan eri sormiyhdistelmillä, uusia asemia ja erikoistekniikoita. Kaikki kahden, kolmen ja neljän sormen yhdistelmät tulevat käytyä läpi; samoin soitetaan kuudetta asemaa lukuun ottamatta kaikista asemista 12. nauhaan asti. Erikoistekniikoista esiintyvät glissando, bendaus, barre ja vetolegato.

TAULUKKO 13. Stachak, vasen käsi

STACHAK
VK sormien nimet & asento
I asema
2. sormi
1. sormi
4. sormi
3. sormi
II asema
asemanvaihto
kaksi ääntä yhtä aikaa, 12
luonnollinen huiluääni
kaksi ääntä yhtä aikaa, 13
III asema
kaksi ääntä yhtä aikaa, 14
kaksi ääntä yhtä aikaa, 34
VII asema
kaksi ääntä yhtä aikaa, 24
kaksi ääntä yhtä aikaa, 23
kolme ääntä yhtä aikaa, 124
V asema
glissando
bendaus
kolme ääntä yhtä aikaa, 123
barre
neljä ääntä yhtä aikaa, 1234
kolme ääntä yhtä aikaa, 234
IV asema
kolme ääntä yhtä aikaa, 134
vetolegato
VIII asema
IX asema

Myös Vivossa (taulukko 14) vasemman käden oppimispolku alkaa sormien nimien ja käden asennon esittelyllä. Soittaminen alkaa ensimmäisestä asemasta ja ensimmäisiä käytettäviä sormia ovat 2 ja 3. Ennen 1. sormen käyttöä soitetaan jo luonnollinen huiluääni. Erikoistekniikoista esiintyvät

slide-putken käyttö ja glissando, joiden jälkeen painetaan kahdella (12) ja kolmella (123) sormella samaan aikaan. Vasta näiden jälkeen käytetään 4. sormeä ensimmäisen kerran. Seuraavaksi esiintyvät 2. asema, asemanvaihto ja 5. asema, ja vihkon loppupuolella vielä 3. asema. Ennen 3. asemaa käytetään vibratoa ja vetolegatoa. Väleihin on ripoteltu vielä kahdella sormella painaminen yhdistelmillä 13 ja 23.

TAULUKKO 14. *Vivo, vasen käsi*

VIVO
VK sormien nimet & asento
I asema
2. sormi
3. sormi
luonnollinen huiluääni
1. sormi
slide-putken käyttö
glissando
kaksi ääntä yhtä aikaa, 12
kolme ääntä yhtä aikaa, 123
4. sormi
II asema
asemanvaihto
V asema
vetolegato
kaksi ääntä yhtä aikaa, 13
vibrato
III asema
kaksi ääntä yhtä aikaa, 23

Kitarakouluissa käytetyt asemat on esitetty kootusti taulukossa 15. Asemien määrittämisessä ovat mukana vain painetut sävelet, eli olen jättänyt tässä kohtaa huomioimatta huiluäännet ja slide-putkella soitettavat sävelet. Kaikki soitettavat sävelet näkyvät alaluvussa 3.3.

TAULUKKO 15. Asemat

JÄMBÄCK	SUZUKI	MURO	STACHAK	VIVO
IX asema	I asema	I asema	I asema	I asema
VIII asema	II asema	II asema	II asema	II asema
I asema	asemanvaihto	asemanvaihto	asemanvaihto	asemanvaihto
VII asema	VII asema	III asema	III asema	V asema
VI asema	V asema	V asema	VII asema	III asema
V asema		9. ja 8. välin säveliä, mutta mikä asema?	V asema	
IV asema		12., 10. ja 7. välin säveliä, mutta mikä asema?	IV asema	
III asema			VIII asema	
II asema			IX asema	
asemanvaihto				

Jämbäckin kitarakoulussa soittaminen aloitetaan 9. asemasta. Siitä edetään järjestyksessä kohti ala-asemia lukuun ottamatta sitä, että 1. asema esitellään jo aseman 8 jälkeen. Kaikki asemat, joissa ei vielä mennä kaikukopan päällä olevalle otelaudan osalle, tulevat käytyä läpi. Jämbäckin kitarakoulussa ensimmäinen asemanvaihto on liikkuminen ensimmäisen ja toisen aseman välillä, kun ensimmäisestä asemasta käydään viidennessä välissä olevalla sävelellä.

Suzuki-vihkossa soittaminen aloitetaan 1. asemasta, ja 2. aseman esittelyn jälkeen soitetaan pitkään ainoastaan 2. asemassa. Ensimmäinen asemanvaihto on ensimmäisen ja toisen aseman välillä. 7. ja 5. asemassa käydään vihkon viimeisessä kappaleessa.

Muron kitarakoulussa asemien analysointi on osittain tulkinnanvaraista, sillä käytettyjä asemia tai sormituksia ei ole merkitty kappaleisiin selvästi. Olen joutunut olettamaan, että kaikki, minkä voi soittaa 1. asemasta, soitetaan 1. asemasta. Olen olettanut myös, ettei 1. asemasta poistuta kauemmas, kuin on pakollista. Asemista käydään läpi ainakin I, II, III ja V. Ensimmäinen asemanvaihto on ensimmäisen ja toisen aseman välillä, kun ensimmäisestä asemasta käydään 5. välissä olevalla sävelellä. Vihkon loppuosassa on kaksi kappaletta (s. 50 ja 52), joissa esiintyy 7., 8., 9., 10. ja 12. välistä soitettavia säveliä. Nämä sävelet voi sormittaa usealla tavalla, joten käytettävistä asemista ei pääse varmuuteen.

Stachakin kitarakoulussa soitetaan melkein kaikista asemista 12. nauhaan asti. Soittaminen aloitetaan 1. asemasta edeten kohti yläaseimia. 1. asemassa pysytään varsin pitkään. Ensimmäinen

2. aseman esiintyminen on käynti 5. välissä olevalla sävelellä. Pidempään paikallaan pysyvä 2. asemassa soitto tulee vasta sivulla 52. Tämän jälkeen uusia asemia esitellään hieman ripeämmällä tahdilla.

Vivossa soitetaan pitkään ensimmäisessä asemassa. Toisessa asemassa käydään ensimmäisen kerran sivulla 61. Kuten myös Jämbäckin, Muron ja Stachakin kitarakoulussa ensimmäinen toisen aseman esiintyminen on käynti 5. välissä olevalla sävelellä. Viides ja kolmas asema esiintyvät kamarimusiikkiosiossa, joka alkaa sivulta 80.

Eniten asemia käydään läpi Jämbäckin ja Stachakin kitarakouluissa: Jämbäckin koulussa asemat 1–9 ja Stachakin koulussa asemat 1–5 ja 7–9. Vivo ja Suzukin kitarakoulu esittelevät kumpikin neljä asemaa. Muron kitarakoulussa asemien määrästä ei pääse täyteen varmuuteen. Isoin ero lienee kuitenkin Jämbäckin koulun ja muiden kitarakoulujen välillä: Jämbäckissä soittaminen aloitetaan 9. asemasta ja kaikissa muissa 1. asemasta. Järjestys, jossa otelautaa opetellaan käyttämään, on siis täysin päinvastainen.

TAULUKKO 16. Monta ääntä samaan aikaan, vasen käsi

JÄMBÄCK	SUZUKI	MURO	STACHAK	VIVO
34		kaksi ääntä yhtä aikaa, mitkä?	12	12
13		12	13	123
12		14	14	13
24		23	34	23
23		124	24	
14		123	23	
		234	124	
		34	123	
		24	1234	
			234	
			134	

Monella sormella painaminen yhtä aikaa on esitelty taulukossa 16. Jämbäckin kitarakoulussa käydään läpi kaikki kahden sormen yhdistelmät. Suzukivihkossa usealla sormella samaan aikaan painamista ei esiinny ollenkaan. Muron kirjassa useamman äänen painamista samaan aikaan esiintyy, mutta sornumeroiden puuttuessa on välillä vaikeaa analysoida, millä sormiyhdistelmillä äänet milloinkin painetaan. Kahdella sormella painamista esiintyy ensimmäisen kerran sivulla 30. Ensimmäinen numeroitu kahdella sormella yhtä aikaa painaminen on sormilla 1 ja 2, ja sen jälkeen käy-

dään läpi melkein kaikki kahden ja kolmen sormen yhdistelmät. Stachakin koulussa monella sormella painaminen viedään kaikista pisimmälle, sillä siinä tulevat käytyä läpi kaikki kahden, kolmen ja neljän sormen yhdistelmät. Vivossa painetaan monella sormella yhtä aikaa käyttäen sormia 1, 2 ja 3. Sormea 4 ei monen sormen yhdistelmissä käytetä ainakaan kirjantekijän sormittamana.

Muron ja Stachakin kirjassa sekä Vivossa usealla sormella painaminen aloitetaan yhdistelmillä, joissa on 1-sormi mukana. Jämbäckin kirjassa sen sijaan ensimmäinen monen sormen yhdistelmä on 34. Stachakin kirjassa, jossa monen sormen yhdistelmiä on eniten, aloitetaan kahden sormen yhdistelmistä ja jatketaan sitten kolmen sormen yhdistelmillä ja niiden jälkeen neljän sormen yhdistelmällä. Eteneminen ei kuitenkaan ole täysin systemaattista, sillä neljän sormen yhdistelmä esiintyy, ennen kuin kaikki kolmen sormen yhdistelmät on käyty läpi. Muron kirjassa on nähtävissä samankaltaista etenemistä: monella sormella painaminen aloitetaan kahden sormen yhdistelmillä ja sitä jatketaan kolmen sormen yhdistelmillä. Eteneminen ei kuitenkaan tässä tapauksessa ole täysin systemaattista.

Vasemman käden tekniikoita, jotka ovat muuta kuin yhden sävelen painamista yhdellä sormella, kutsun tässä erikoistekniikoiksi. Nämä vasemman käden erikoistekniikat on esitelty taulukossa 17. Joukosta erottuu Suzukin kitarakoulu, jossa ei esiinny mitään erikoistekniikoita. Kaikissa muissa kitarakouluissa erikoistekniikoista esiintyy luonnollinen huiluääni.

TAULUKKO 17. Erikoistekniikat, vasen käsi

JÄMBÄCK	SUZUKI	MURO	STACHAK	VIVO
vetolegato		luonnollinen huiluääni	luonnollinen huiluääni	luonnollinen huiluääni
glissando			glissando	slide-putki
luonnollinen huiluääni			bendaus	glissando
			barre	vetolegato
			vetolegato	vibrato

Liitteessä 2 on koottu yhteen koko vasemman käden etenemispolku kaikissa viidessä kitarakoulussa. Huomattavin ero on varmaankin oppimispolkujen pituuksissa. Suzukin koulussa oppimispolku on selvästi lyhyempi kuin muissa, Stachakin koulussa taas pidempi. Tämä ero selittyy isoksi osaksi jo kirjojen pituuksilla, kuten todettiin oikean käden kohdalla. Kaikki erot oppimispolkujen

pituuksissa eivät kuitenkaan selity kirjojen sivumäärällä. Esimerkiksi Vivossa sivuja on noin kaksinkertaisesti Jämbäckin kirjaan verrattuna (119 vs. 64), mutta Jämbäckin kirjan oppimispolku on silti pidempi.

Vasemman käden oppimispolku lähtee liikkeelle sormien nimien esittelystä kaikissa muissa oppimateriaaleissa paitsi Suzuki-vihkossa. Tämän jälkeen kaikkia neljää painavaa sormeä käytetään kappaleissa tai harjoituksissa melko pian. Vivo eroaa muista oppimateriaaleista, sillä 4. sormi tulee mukaan kirjantekijän merkitsemänä varsin myöhään. Muron kitarakoulussa sormituksia ei juurikaan ole merkitty, ja sornumerot 1, 2 ja 3 esiintyvät ensimmäisen kerran vasta sivulla 18 ja sorninumero 4 sivulla 35. Sormia kuitenkin täytyy käyttää kappaleiden soittamiseen jo paljon aiemmin.

Jämbäckin koulun oppimispolulla edetään selvästi osa-alue kerrallaan. Ensin käytetään kaikkia sormia ja asemia, sen jälkeen aletaan painaa monella sormella samaan aikaan ja lopuksi käydään erikoistekniikoita. Myös Suzukin kitarakoulussa aloitetaan sormien ja asemien käymisellä, mutta oppimispolku loppuu ensimmäisessä vihkossa niin lyhyeen, ettei laajemmasta etenemisjärjestyksestä saa tietoa. Muron ja Stachakin koulussa sekä Vivossa eteneminen eri asioissa on lomittaisempaa kuin Jämbäckin koulussa. Uusia asemia, monen sormen yhdistelmiä ja erikoistekniikoita käydään vuorotellen.

Haluan vielä erikseen nostaa esiin erikoistekniikoiden käytön aloittamisen. Jämbäckin koulussa erikoistekniikat tulevat vasta lopuksi. Muron kitarakoulussa erikoistekniikat esiintyvät oppimispolun puolivälin tienoilla. Stachakin koulussa luonnollinen huiluääni esiintyy varsin aikaisin, mutta sen jälkeen muut erikoistekniikat tulevat kirjan loppupäähän painottuen. Vivossa erikoistekniikoiden käyttäminen taas aloitetaan hyvin aikaisin, ja luonnollinen huiluääni esiintyy jo, ennen kuin kaikkia vasemman käden sormia on käytetty.

3.3 Sävelten sijainti viivastolla ja otelaudalla

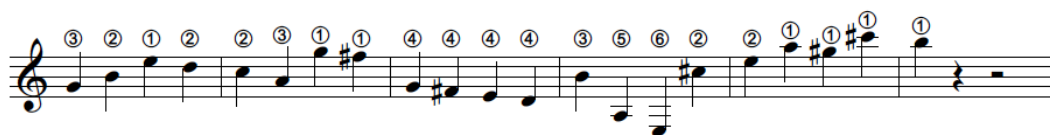
Tässä luvussa esittelen aluksi, missä järjestyksessä nuotteja opetellaan kussakin kitarakoulussa. Tämän jälkeen esittelen vielä otelautakuvina, mitkä kaikki sävelet kitarakouluissa käydään läpi. Otelautakuvissa on kuvattuna kitaran otelauta 12. nauhaan asti niin, että 1. kieli on ylimpänä.

Jämbäckin kitarakoulussa (kuva 4) käydään ensin diskanttikielten säveliä, sitten bassokielten säveliä ja lopuksi ylennettyjä ja alennettuja säveliä sekä huiluääniä. Jokainen sävel opetellaan soittamaan vain yhdestä kohtaa ja säveliä on melko vähän, yhteensä 29.

KUVA 4. Sävelet viivastolla, Jämbäck

Suzukin kitarakoulussa (kuva 5) käydään ensin diskanttikielten ja 4. kielen säveliä, sitten vapaiden 5. ja 6. kielten sävelet ja lopuksi diskanttikielten säveliä yläasemista. Osa nuoteista opetellaan useammasta kuin yhdestä kohtaa. Säveliä on melko vähän, 21. Huiluääniä ei esiinny.

KUVA 5. Sävelet viivastolla, Suzuki

Muron kitarakoulussa (kuva 6) käydään ensin diskanttikielten säveliä ja sitten bassokielten säveliä. Näiden jälkeen käydään limittäin ylennettyjä ja alennettuja säveliä, huiluääniä sekä jo aiemmin käytyjä säveliä eri kieliltä. Säveliä esiintyy Jämbäckin ja Suzukin kitarakouluihin verrattuna paljon, yhteensä 47.

KUVA 6. Sävelet viivastolla, Muro

Stachakin kitarakoulussa (kuva 7) opetellaan ensin kaikkien vapaiden kielten sävelet. Sen jälkeen käydään ensin diskanttikielten säveliä ja sitten bassokielten säveliä. Eteneminen jatkuu, kuten Muron kitarakoulussakin, käymällä limittäin ylennettyjä ja alennettuja säveliä, huiluääniä sekä jo aiemmin käytyjä säveliä eri kieliltä. Säveliä esiintyy 53.

KUVA 7. Sävelet viivastolla, Stachak

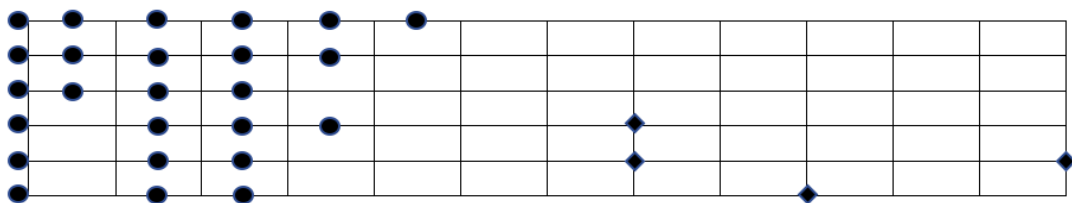
Vivossa (kuva 8) käydään ensin vapaiden kielten sävelet. Seuraavaksi käydään diskanttikielten säveliä sekä huiluääniä ja jatketaan bassokielten sävelillä sekä ylennetyillä ja alennetuilla sävelillä. Samoja säveliä soitetaan useista kohdista. Säveliä on 53.

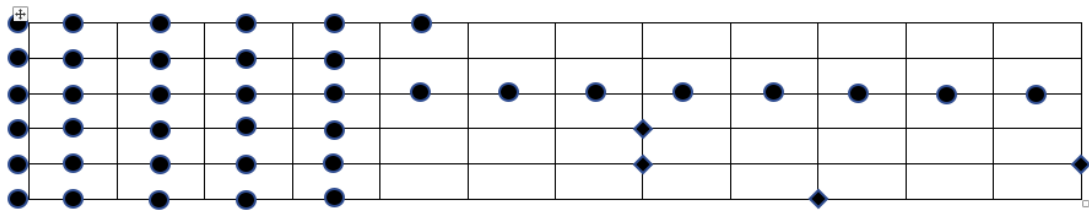
KUVA 8. Sävelet viivastolla, *Vivo*

Kuvista 4–8 käy ilmi, että kaikissa viidessä kitarakoulussa edetään isossa mittakaavassa hyvin samalla tavalla. Nuoteista opetellaan diskanttikielten säveliä ennen bassokielten säveliä, juurisäveliä ennen ylennettyjä ja alennettuja säveliä sekä ensimmäistä asemaa ennen muita asemia. Kitarakoulujen välillä on toki eroja esimerkiksi käytävien sävelten määrässä sekä tarkassa etenemisjärjestyksessä, mutta isot linjat ovat hyvin samankaltaiset.

Jämbäckin kirjassa kaikkia säveliä ei soiteta nuoteista, joten otelautakuvasta on kaksi versiota: nuoteista luettavat sävelet (kuva 9) ja kaikki soitettavat sävelet (kuva 10). Kuvasta 10 näkyy, että Jämbäckin kitarakoulussa soitetaan ③-kielellä kaikista asemista 12. nauhaan asti ja I asemasta käydään läpi kaikki sävelet. Lisäksi soitetaan huiluääniä bassokielillä VII, IX ja XII nauhalta. Iso osa ③-kielen sävelistä ja osa bassosävelistä soitetaan muuten kuin nuoteista.

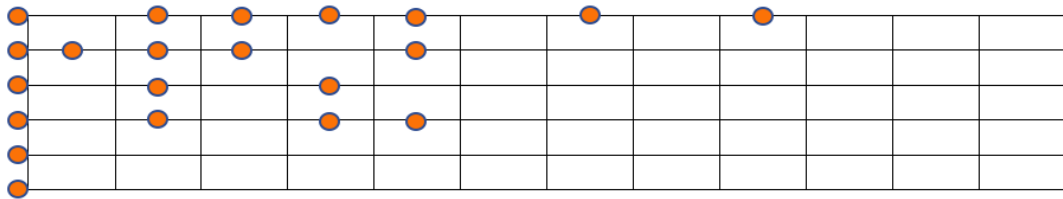

KUVA 9. Nuoteista soitettavat sävelet otelaudalla, Jämbäck

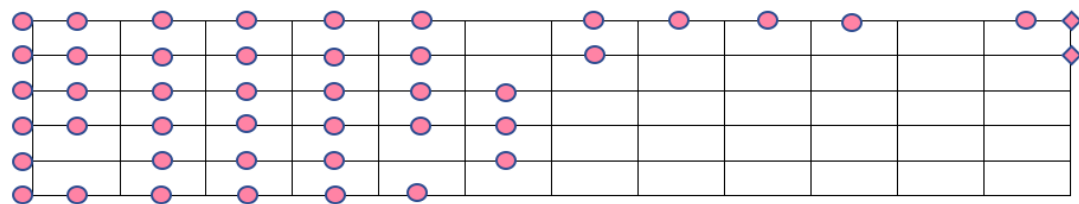
KUVA 10. Kaikki soitettavat sävelet otelaudalla, Jämbäck

Suzukin kitarakoulussa (kuva 11) ei soiteta yhtään painettua säveltä ⑤- ja ⑥-kiellellä. ④-, ③- ja ②-kielleltä käydään säveliä hajanaisesti V nauhaan asti, ①-kielleltä hajanaisesti IX nauhaan asti.

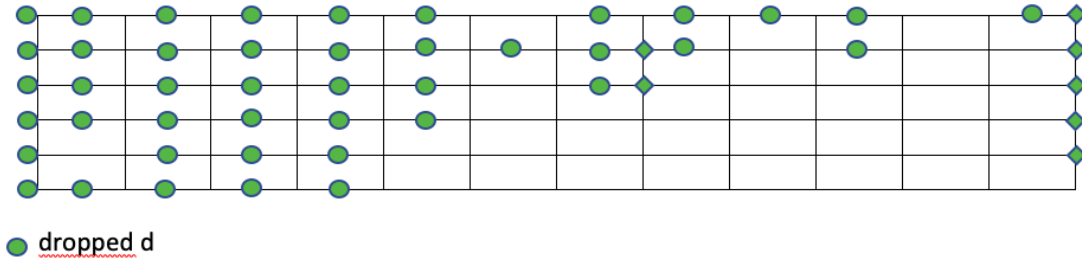
KUVA 11. Sävelet otelaudalla, Suzuki

Muron kitarakoulussa (kuva 12) soitetaan miltei kaikki sävelet väleistä 1–5. Väleistä 7–12 soitetaan lähinnä ①-kielleltä. Huiluääniä soitetaan XII nauhalta ①- ja ②-kielleltä.

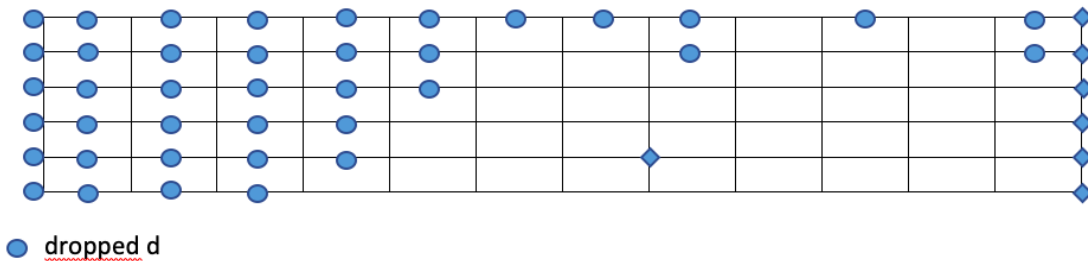
KUVA 12. Sävelet otelaudalla, Muro

Stachakin kitarakoulussa (kuva 13) soitetaan melkein kaikki sävelet väleistä 1–5. Väleistä 6–12 soitetaan lähinnä ①- ja ②-kielen säveliä. Huiluääniä soitetaan 12. nauhalta kaikilta kieliltä kuudetta kieltä lukuun ottamatta, ja myös 7. nauhalta kahdelta kieleltä. Kuudetta kieltä käytetään myös viritettynä kokosävelaskel vakiovirettä alemmas d-säveleen (niin sanottu dropped d -vire).

KUVA 13. Sävelet otelaudalla, Stachak

Vivossa (kuva 14) soitetään melkein kaikki ensimmäisen aseman sävelet. Viidennestä välistä ylöspäin soitetään vain diskanttikielillä. Huiluääniä soitetään kaikilta kieliltä 12. nauhalta ja lisäksi yksi ääni 7. nauhalta. Kuten Stachakin koulussa myös Vivossa käytetään dropped d -virettä.

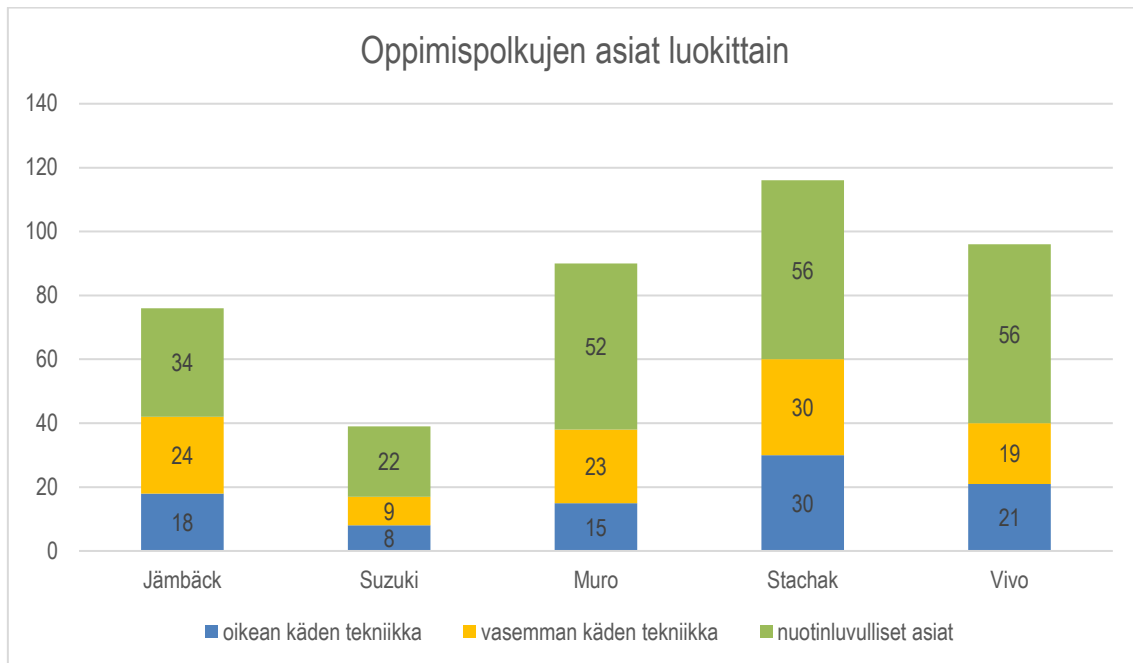

KUVA 14. Sävelet otelaudalla, Vivo

Kuvista 9–14 erottuu hyvin, että kaikissa viidessä kitarakoulussa soittaminen painottuu ala-asemiin, erityisesti ensimmäiseen asemaan. Jos yläasemia käytetään, niitä käytetään lähinnä diskanttikielillä. Jämbäckin ja Suzukin kitarakouluissa nuotteja käydään vähän verrattuna kolmeen muuhun kitarakouluun. Suzukin koulussa huomattavaa on, että 1. välin säveliä ja kahta matalinta kieltä käytetään hyvin vähän ja huiluäänet puuttuvat kokonaan. Jämbäckin koulu taas erottuu joukosta siinä, että kaikkia soitettavia säveliä ei soiteta nuoteista. Muron ja Stachakin koulu sekä Vivo ovat profiiltaan hyvin samankaltaisia; ala-asemista käydään runsaasti säveliä kaikilla kielillä, yläasemista vähemmän ja lähinnä diskanttikielillä. Vivo erottuu Muron ja Stachakin kouluista kenties vähäisemmällä huiluäänten määrällä.

3.4 Oppimispolut kokonaisuuksina

Kitarakoulujen oppimispolut näkyvät kokonaisina liitteessä 3. Kuvaan 15 on koottu kussakin kitarakoulussa opetettavien asioiden määrät luokittain. Kuvaajassa sininen kuvaa oikean käden asioita, keltainen vasemman käden asioita ja vihreä nuotinluvullisia asioita.

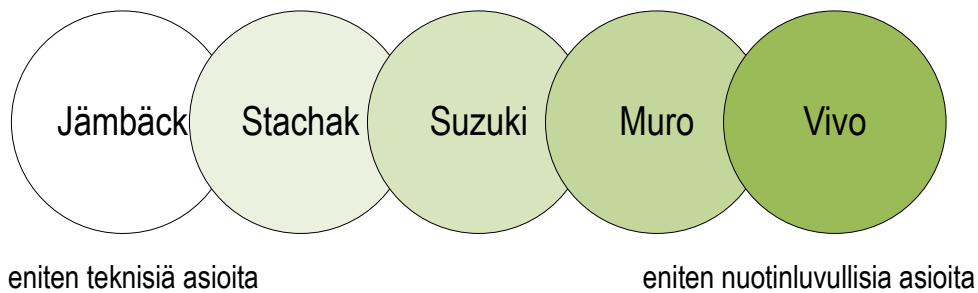

KUVA 15. Oppimispolkujen asiat luokittain

Kuvaajasta näkyy se, että oppimispolkujen pituuksissa eli opeteltavien asioiden määrässä on eroja kitarakoulujen välillä myös, kun katsotaan kitarakouluja kaikkien kolmen luokan kokonaisuuksina. Suzukin kitarakoulussa oppimispolku on kaikista lyhin ja selvästi lyhyempi kuin muissa kitarakouluissa. Stachakin kitarakoulussa taas on kaikista pisin oppimispolku. Aiemmin tässä työssä on otettu kantaa oppimispolkujen pituuksiin eri osa-alueilla, ja Suzukin ja Stachakin kitarakoulujen paikat ääripäinä ovat voimassa kaikilla osa-alueilla. Kiinnostavaa on se, että Jämbäckin ja Muron kitarakoulut sekä Vivo ovat teknisten asioiden jälkeen hyvin samalla tasolla oppimispolkujen pituuksissa, mutta nuotinluvulliset asiat kasvattavat Muron kitarakoulun ja Vivon oppimispolkua paljon Jämbäckin koulun polkua pidemmäksi. Juuri sen, missä suhteessa mitään osa-aluetta kitarakouluissa esiintyy, haluan nostaa esiin tämän kuvaajan avulla.

Kaikkia viittä kitarakoulua yhdistää se, että niissä käydään enemmän nuotinluvullisia asioita kuin oikean tai vasemman käden tekniikkaan kuuluvia asioita. Jos taas vertaa nuotinluvullisten asioiden

määrää teknisten asioiden yhteismäärään, kitarakoulujen välille alkaa tulla pieniä eroja. Jämbäckin ja Stachakin koulussa käydään enemmän teknisiä kuin nuotinluvullisia asioita, muissa kolmessa taas enemmän nuotinluvullisia kuin teknisiä asioita. Kaikista suurin nuotinluvullisten asioiden osuus on Vivossa, jossa nuotinluvullisia asioita on noin 58 % kaikista tässä työssä analysoiduista asioista. Kaikista suurin teknisten asioiden osuus on Jämbäckin kitarakoulussa, jossa teknisiä asioita on noin 55 % kaikista tässä työssä analysoiduista asioista. Jos kitarakoulut jakaa janalle sen perusteella, missä suhteessa niissä on nuotinluvullisia ja teknisiä asioita, jana näyttää kuvan 16 mukaiselta.

KUVA 16. Teknisten ja nuotinluvullisten asioiden suhde kitarakouluissa

Jos vertaa toisiinsa oikean käden ja vasemman käden teknisten asioiden määrää, tulee näkyviin pieniä eroja. Stachakin kitarakoulussa oikean käden ja vasemman käden asioita on täsmälleen saman verran, Suzukin kitarakoulussa ja Vivossakin melkein saman verran. Jämbäckin ja Muron kitarakouluissa taas vasemman käden asioita vaikutetaan käyvän hieman enemmän kuin oikean käden asioita.

Seuraavaksi luonnehdin vielä kunkin kitarakoulun oppimispolkua muutamalla sellaisella asialla, jotka mielestäni ovat koululle tunnusmerkillisiä. Jämbäckin kitarakoulussa nuotinluku aloitetaan muista kouluista poikkeavasti, sillä aluksi ei soiteta ollenkaan nuoteista, ja ensimmäiset nuotit luetaan helpotetulta nuottiviivastolta. Vasta tämän jälkeen siirrytään oikeaan nuottiviivastoon. Nuotteja käydään yleisesti ottaen läpi melko vähän. Oikean käden tekniikoissa lähdetään liikkeelle muista kouluista poikkeavasti, sillä näppäily aloitetaan p-sormella ja vuoronäppäily tulee mukaan soittoon vasta varsin myöhään. Myös vasemman käden oppimispolku alkaa eri tavalla kuin muissa kitarakouluissa, sillä soittaminen aloitetaan 9. asemasta, josta liikutaan vähitellen kohti ala-asemia.

Suzukin kitarakoulu on muita kouluja selvästi lyhyempi, joten myös sen oppimispolku on muihin verrattuna lyhyt. Oppimispolun pituuteenkin suhteutettuna Suzukin koulussa käydään melko vähän

oikean käden tekniikoita, melko vähän vasemman käden tekniikoita eikä lainkaan erikoistekniikoita. Niillä tekniikoilla, joita koulussa opetellaan, soitetaan paljon. Tämä pätee erityisesti ensimmäiseksi opeteltavaan vuoronäppäilyyn.

Muron kitarakoulu eroaa muista kouluista siten, että siinä ei ole tarkoitus edetä kronologisesti. Siinä on myös varsin vähän valmiita sormituksia verrattuna muihin kitarakouluihin. Näistä seikoista johtuen Muron kitarakoulu on viidestä kitarakoulusta se, josta tämä työ antaa vähiten oikean kuvan, sillä olen joutunut analysoimaan sen kronologisesti ja paikoin olettamaan sormituksia.

Stachakin kitarakoulussa on viidestä koulusta selvästi pisin oppimispolku, eli siinä käydään eniten asioita. Stachakin koululle tunnusmerkillistä on se, että siinä soitetaan aluksi varsin pitkään pelkillä vapailla kielillä. Oikean käden tekniikoissa edetään erityisesti arpeggiotekniikoiden osalta hyvin pitkälle, ennen kuin vasemmalla kädellä on soitettu mitään. Stachakin koulu on kouluista ainoa, jossa käydään selvästi läpi sekä apoyando- että tirando-näppäily.

Kuten Stachakin koulussa, myös Vivossa soitetaan aluksi pitkään vapailla kielillä. Vasen käsi kuitenkin otetaan mukaan soittoon hieman aiemmin kuin Stachakin koulussa. Vivossa soittaminen aloitetaan p-sormella, mutta p-sormen käyttö on kuitenkin varsin vähäistä ennen vuoronäppäily aloittamista. Vivolle tunnusmerkillistä on runsas erikoistekniikoiden käyttö ja niiden varhainen aloittaminen.

4 POHDINTA

Tässä opinnäytetyössä tutkin viiden kitarakoulun oppimispolkuja. Kitarakouluista analysoin oikean käden tekniikan, vasemman käden tekniikan ja osan nuotinluvullisista asioista, tarkemmin sanottuna sävelten sijainnin nuottiviivastolla ja otelaudalla.

Pyrkimykseni löytää kattavaa ja moniäänistä lähdeaineistoa klassisen kitaran alkeista saivat varsin heikon lopputuloksen. Joko materiaalia ei ole tai sitten sen saatavuus on huono. Tässä työssä esittelin klassisen kitaran alkeita kuitenkin muutaman lähteen näkökulmasta. Ensimmäinen niistä on Suomen musiikkioppilaitosten liiton julkaisu *Kitara. Tasosuoritusten sisällöt ja arvioinnin perusteet 2005*. Julkaisu on siinä mielessä vanhentunut, että sen jälkeen on julkaistu uudet taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet vuonna 2017. Nämä uudet perusteet ovat kuitenkin varsin ylimalkaiset, eikä niissä kerrota tarkkoja instrumenttikohtaisia sisältöjä. Vaikka julkaisu vuodelta 2005 onkin siis jossain mielessä vanhentunut, se kuitenkin antaa jonkinlaisen kuvan kitaransoitonopetuksesta Suomessa. Toinen lähde on Janne Malisen verkossa julkaisema *Klassisen kitaran tekniikkakoulu*. Muita lähteitä olivat Elaine Gouldin kirja *Behind bars. The definitive guide to music notation* ja Anthony Glisen kirja *Classical guitar pedagogy. A handbook for teachers*. Näiden kaltaisia lähteitä olisin toivonut löytäväni enemmänkin. Lisäksi jouduin täydentämään tekstiä parista satunnaisesta verkkolähteestä.

Kitarakouluja analysoidessani huomasin, että joidenkin koulujen analysointi oli vaivattomamman ja selkeämmän tuntoista kuin toisten. Esimerkiksi Jämbäckin koulun analysointi tuntui helpolta, sillä uudet asiat oli helppo huomata kirjan sivuilta. Sen sijaan esimerkiksi Vivoa analysoidessa tuntui koko ajan siltä, että asioita jäi varmasti huomaamatta ja taulukoimatta. Näihin eroihin voi olla syynä kitarakoulujen yleinen visuaalinen ilme. Jämbäckin koulu on hyvin pelkistetty: sivut on täytetty väljästi eikä kuvituksia ole. Vivossa sen sijaan on melko täysillä sivuilla kuvitusten lisäksi myös kaikenlaisia puuhatehtäviä.

Eroja analysoinnin helppoudessa aiheutti varmasti myös se, miten kirjantekijä on itse ajatellut materiaalin rakentumisen. Jos materiaali on rakennettu tekninen ja nuotinluvullinen eteneminen mielessä, myös analysoijan on tämä eteneminen helppo huomata. Tekninen ja nuotinluvullinen etene-

minen ei kuitenkaan ole välttämättä ensisijaista, vaan kirjantekijä saattaa haluta rakentaa oppimispolun muista lähtökohdista. Tällöin uudet tekniset ja nuotinluvulliset asiat voivat olla upotettuina muiden asioiden sekaan, ja analysoija joutuu olemaan tarkempi niitä etsiessään.

Haluan tässä yhteydessä huomauttaa vielä, että tässä työssä jäi analysoimatta iso osa kitarakoulujen sisällöstä. Työ ei ota kantaa esimerkiksi musiikilliseen etenemiseen tai improvisoinnissa ja vapaassa säestyksessä kehittymiseen. Työn tarkoitus ei siis todellakaan ole antaa kokonaisvaltaista kuvaa käsitellyistä kitarakouluista, vaan ainoastaan niiden teknisestä ja nuotinluvullisesta etenemisestä. Nuotinluvullisessakin etenemisessä jäivät analyysin ulkopuolelle esimerkiksi sävelten kesto ja muut nuottimerkinnät, kuten esitysmerkinnät.

Analyysimenetelmäni oli tarkkuutta vaativa ja altis virheille. Tavoitteena oli saada varsin tarkkoja tuloksia pelkällä inhimillisellä havainnoinnilla ja systemaattisella työskentelyllä. Jouduin käymään materiaalia läpi uudestaan ja uudestaan virheitä epäillessäni ja tiettyjä asioita etsiessäni, ja matkan varrella sain itseni kiinni monista analyysivirheistä. Olin esimerkiksi taulukoinut asioita, joita en uudessa analyysissä enää löytänyt, ja jättänyt taulukoimatta joitain toisia asioita. Taulukoissa on mahdollisesti edelleen puutteita ja virheitä. Uskon kuitenkin, että niistä saa pääosin oikean kuvan. Koska kitarakouluissa käsiteltiin oikean ja vasemman käden tekniikkaa niin hajanaisesti, tulosten saamista olisi helpottanut jonkin analyysimenetelmän lisääminen tutkielmaan. Esimerkiksi piirrematriisien tai jonkin komponenttianalyysin kaltaisen analyysimenetelmän avulla tuloksia olisi voinut saada esiin paremmin.

Tämän työn isomman mittakaavan tavoite oli perehtyä olemassa oleviin oppimispolkuihin, jotta oman oppimateriaalin luominen olisi joskus helpompaa. Mielessäni oli tiettyjä asioita, joissa etenemisestä erityisesti halusin tietoa. Näitä asioita olivat otelaudan käyttäminen eli se, missä järjestyksessä otelautaan tutustutaan, sekä oikean käden tekniikoissa eteneminen erityisesti aivan aluksi. Oikealla kädellä aloittamisessa minua kiinnosti erityisesti, aloitetaanko soittaminen p-sormella näppäillen vai vuoronäppäilyllä ja miten näistä edetään seuraavaksi.

Olen käytännössä huomannut, että p-sormella näppäilyyn oppiminen on monelle, varsinkin pienelle lapselle, aluksi helpompaa kuin vuoronäppäilyyn oppiminen. Tämän vuoksi olen pyrkinyt omassa opetuksessani aloittamaan soittamisen p-sormella, mutta törmännyt ongelmiin siitä etenemisessä.

Nämä ongelmat ovat johtuneet erityisesti oppimateriaalin puutteesta, sillä p-sormella on helpompaa näppäillä bassokielillä ja useat yksiaäniset alkeiskappaleet on kirjoitettu diskanttikielillä soitettaviksi.

Otelaudan käyttämisestä olen omassa opetuksessani miettinyt erityisesti sitä, että soittaminen aloitetaan niin usein ensimmäisestä asemasta, joka on monessa mielessä vasemmalle kädelle vaikea asema: nauhat ovat kaukana toisistaan, joten soittaminen vaatii isoja venytyksiä, ja käden asennon saaminen yleisesti hyväksi käsivarren asennon avulla on monelle vaikeaa. Ensimmäisestä asemasta aloittaminen on kenties siksi niin yleistä, että nuotinluvun ja sävelten sijainnin oppiminen on siellä helpompaa kuin yläasemissa. Esimerkiksi vapaiden kielten sävelten suhde painettuihin säveliin tulee ensimmäisessä asemassa luultavasti helpommin selväksi; ensimmäinen kieli on vapaana e, ja kun painaa ensimmäisestä välistä, saa sävelen f. Yläasemissa vapaan kielen ja painettun sävelen välillä on isompi intervalli, joten vapaita kieliä ei voi hyödyntää soitossa niin helposti esimerkiksi asteikkokulkujen osana. Lisäksi yläasemissa ylimpien kielten sävelet alkavat olla yläapuviivoilla, joten niiden lukeminen voi olla lapselle aluksi vaikeaa. Ala-asemissa soittamisessa on myös se etu, että kielet eivät ole siellä niin korkealla kuin yläasemissa.

Ainoastaan Jämbäckin koulussa lähdetään soittamaan yläasemista, kaikissa muissa ensimmäisestä asemasta. Jämbäck on hoitanut yläasemista lähtemisen ongelmat siten, että alun soitettavia säveliä ei soiteta nuoteista vaan tabulatuurista. Aluksi ei myöskään käytetä vapaita kieliä. Jämbäck selvästi ajattelee asemia tekniseltä kannalta, muut kirjantekijät taas nuotinluvun tai jonkin muun asian kannalta.

Tasosuoritusvaatimuksissa ei mainita lainkaan, mistä asemasta soittaminen tulisi aloittaa tai minkä aseman hallitseminen olisi edistyneempää kuin jonkin toisen. Tasosuoritusvaatimuksia katsoen soittamisen voisi siis aloittaa mistä asemasta vain. Ensimmäisen tason eli perustaso 1:n kuvauksessa mainitaan perusnäppäilytekniikat, esimerkiksi vuoronäppäily ja arpeggion alkeet. Koska vuoronäppäily ja arpeggion alkeet ovat vain esimerkkejä, näppäilemisen voisi aloittaa myös joillakin muilla näppäilytekniikoilla. On siis lopulta opettajan näkemyksen varassa, mitkä näppäilytekniikat mielletään perustekniikoiksi ja missä järjestyksessä niitä käydään. Epäsuorasti tulee kuitenkin ilmi, että perustaso 1:n asioihin kuuluu jo kaksiaäninen soitto. Jokin kaksiaänisen soiton mahdollistava näppäilytekniikka on siis opetettava melko varhain.

Perustaso 2:n kuvauksessa mainitaan vasemman käden legato (eli ilmeisesti tekninen legato) ja pienet barre-otteet. Teknistä legatoa esiintyy Jämbäckin ja Stachakin koulussa sekä Vivossa, barre-otteita Stachakin koulussa. Nämä koulut etenevät ainakin vasemman käden osalta perustaso 1:n vaatimuksia pidemmälle. Perustaso 3:n kuvauksessa mainitaan vasemman käden kohdalla vibrato ja asemanvaihdot. Asemanvaihtoja esiintyy kaikissa viidessä kitarakoulussa, vibratoakin Vivossa. Oikean käden kohdalla perustaso 3:n kuvauksessa mainitaan tirando ja apoyando. Stachakin kitarakoulussa käydään läpi molemmat näppäilytekniikat, kun taas muissa ei mainita, kummalla tyylillä vuoronäppäily hoidetaan. Asemanvaihtojen, vibraton ja sekä apoyandon että tirandon käyttämisessä analysoidut alkeiskitarakoulut etenevät siis jopa perustaso 3:n alueelle.

Tämän työn tuloksena sain näkemyksiä oman oppimateriaalin luomista varten. Lisäksi tutustuin analysoimiini kitarakouluihin niin perinpohjaisesti, että niiden käyttäminen opetuksessa on nyt paljon helpompaa kuin aiemmin. Sen lisäksi, että olen itse saanut tämän työn tekemisestä valtavan ammatillisen hyödyn, toivon tutkielmani hyödyttävän myös muita kitaransoiton parissa työskenteleviä. Tämän tutkielman avulla kitarakoulujen tekijät voivat saada palautetta tekemistään oppimateriaaleista ja kenties nähdä ne uudella tavalla. Ehkäpä jokin tässä tutkielmassa esiin tullut asia saa aikaan muutoksen kitarakoulun seuraavassa painoksessa? Tästä tutkielmasta voivat hyötyä myös kaikki muut kitaransoitonopettajat, jotka kenties miettivät, mitä kitarakouluja käyttäisivät opetuksessaan. Tutkielmasta voi olla hyötyä myös esimerkiksi kitaransoitonopettajien koulutuksessa ainedidaktiikan opetuksessa.

Tämän tutkielman ulkopuolelle jäi paljon asioita, joita olisi kiinnostavaa ja hyödyllistä tutkia jatkossa. Kitarakouluista voisi tutkia myös ne osa-alueet, joita tässä työssä ei tutkittu. Näin näistä viidestä kitarakoulusta saisi entistä kokonaisvaltaisemman kuvan. Lisäksi analyysia voisi laajentaa myös muihin kitarakouluihin ja verrata tässä työssä analysoituja oppimateriaaleja esimerkiksi muissa maissa käytettäviin kitarakouluihin tai eri aikoina julkaistuihin kitarakouluihin.

LÄHTEET

Aineisto

Jämbäck, K. 2018. Kitarakoulu osa 1. Omakustanne?

Muro, J. A. 2014. Basic pieces : easy entertaining guitar pieces for beginners. Volume 1. Heidelberg: Chanterelle.

Suzuki, S. 2015. Suzuki guitar school: Guitar part. Volume 1. Tarkistettu painos. [Kustannuspaikka tuntematon]: Summy-Birchard : Warner Bros.

Stachak, T. 2018. First class guitar. 10. painos. Krakova: Euterpe.

Tharmaratnam, F., Wilkus, A., Jääskeläinen, J. & Vuorento, K. 2017. Vivo kitara. Tarkistettu painos. Helsinki: Otava : F-Kustannus.

Lähteet

Artopium 2018. Music term: Snap pizzicato. Viitattu 29.7.2020,
<https://musicterms.artopium.com/s/Snappizzicato.htm>.

Euterpe. 2020. Stachak, Tatiana - First class guitar. Viitattu 8.6.2020,
http://www.euterpe.pl/shopen/index.php?route=product/product&product_id=110.

Glise, A. 1997. Classical guitar pedagogy. A handbook for teachers. Pacific (MO): Mel Bay.

Gould, E. 2011. Behind bars. The definitive guide to music notation. Lontoo: Faber Music Ltd. Viitattu 24.6.2020,

https://books.google.fi/books?hl=fi&lr=&id=yBK_DwAAQBAJ&oi=fnd&pg=PR11&dq=Behind+bars.+The+Definitive+Guide+To+Music+Notation&ots=ssZK76kmfe&sig=2Xuvjd5hE0osibkZaDHG4ryj_n8&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false.

Lähdesmäki, T., Hurme, P., Koskimaa, R., Mikkola, L. & Himberg, T. Lähiluku. 2019. Menetelmäpolkuja humanisteille. Jyväskylän yliopisto, humanistinen tiedekunta. Viitattu 16.10.2019. <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/aineiston-analyysimenetelmat/lahiluku>.

Lähdesmäki, T., Hurme, P., Koskimaa, R., Mikkola, L. & Himberg, T. 2019. Luokittelu. Menetelmäpolkuja humanisteille. Jyväskylän yliopisto, humanistinen tiedekunta. Viitattu 16.10.2019, <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/aineiston-analyysimenetelmat/luokittelu>.

Jämbäck, K. 2018. Kitarakoulu osa 1. Omakustanne?

Kain, P. 1998. How to do a Close Reading. Harvard College Writing Center. Viitattu 16.10.2019, <https://writingcenter.fas.harvard.edu/pages/how-do-close-reading>.

Kelley, K. 2003. Beginning electric slide guitar: An introduction to slide techniques and styles. Van Nuys, CA: Alfred Pub. Viitattu 22.8.2020, https://books.google.fi/books?id=fXbXm-IDuigC&pg=PA11&lpg=PA11&dq=choice+of+slides+for+slide+guitar&redir_esc=y&hl=fi#v=onepage&q=choice%20of%20slides%20for%20slide%20guitar&f=false.

Malinen, J. 2011a. Symbolit. Klassisen kitaran tekniikkakoulu. Viitattu 22.6.2020, <http://www.jannemalinen.com/tekniikkakoulu/Tekniikkakoulu/SYMBOLIT.html>.

Malinen, J. 2011b. Kitaran osat. Klassisen kitaran tekniikkakoulu. Viitattu 22.6.2020, http://www.jannemalinen.com/tekniikkakoulu/Tekniikkakoulu/KITARAN_OSAT.html.

Malinen, J. 2011c. Vuoronäppäily. Klassisen kitaran tekniikkakoulu. Viitattu 22.6.2020, <http://www.jannemalinen.com/tekniikkakoulu/Tekniikkakoulu/VUORONAPPAILY.html>.

Malinen, J. 2011d. Apoyando. Klassisen kitaran tekniikkakoulu. Viitattu 22.6.2020, <http://www.jannemalinen.com/tekniikkakoulu/Tekniikkakoulu/APOYANDO.html>.

Malinen, J. 2011e. Kielenvaihtotekniikka sävelkuluissa. Klassisen kitaran tekniikkakoulu. Viitattu 22.6.2020, http://www.jannemalinen.com/tekniikkakoulu/Tekniikkakoulu/KIELENVAIHTOTEKNIikka_SAVELKULUISSA.html.

Malinen, J. 2011f. Kielenvaihtotekniikka arpeggioissa. Klassisen kitaran tekniikkakoulu. Viitattu 22.6.2020, http://www.jannemalinen.com/tekniikkakoulu/Tekniikkakoulu/KIELENVAIHTOTEKNIikka_ARPEGGIOISSA.html.

Malinen, J. 2011g. Yhtä aikaa 2–4 äänen näppääminen. Klassisen kitaran tekniikkakoulu. Viitattu 22.6.2020, http://www.jannemalinen.com/tekniikkakoulu/Tekniikkakoulu/YHTA_AIKAA_2-4_AA-NEN_NAPPAAMINEN.html.

Malinen, J. 2011h. Käsien yhteistyö. Klassisen kitaran tekniikkakoulu. Viitattu 22.6.2020, http://www.jannemalinen.com/tekniikkakoulu/Tekniikkakoulu/KASIEN_YHTEISTYO.html.

Malinen, J. 2011i. Asemanvaihto. Klassisen kitaran tekniikkakoulu. Viitattu 22.6.2020, <http://www.jannemalinen.com/tekniikkakoulu/Tekniikkakoulu/ASEMANVAIHTO.html>.

Malinen, J. 2011j. Legatot ja trilli. Klassisen kitaran tekniikkakoulu. Viitattu 22.6.2020, http://www.jannemalinen.com/tekniikkakoulu/Tekniikkakoulu/LEGATOT_JA_TRILLI.html.

Malinen, J. 2011k. Barré-otteet. Klassisen kitaran tekniikkakoulu. Viitattu 22.6.2020, <http://www.jannemalinen.com/tekniikkakoulu/Tekniikkakoulu/BARRE-OTTEET.html>.

Muro, J. A. 2014. Basic pieces : easy entertaining guitar pieces for beginners. Volume 1. Heidelberg: Chanterelle.

SML. 2005. Kitara. Tasosuoritusten sisällöt ja arvioinnin perusteet 2005. Suomen musiikkioppilaitosten liitto. Viitattu 30.6.2020, <https://www.rovaniemi.fi/loader.aspx?id=2f0cf523-78e0-40b5-b274-21441f6c0144>.

Stachak, T. 2018. First class guitar. 10. painos. Krakova: Euterpe.

Suzuki, S. 2015. Suzuki guitar school: Guitar part. Volume 1. Tarkistettu painos. [Kustannuspaikka tuntematon]: Summy-Birchard : Warner Bros.

Tharmaratnam, F., Wilkus, A., Jääskeläinen, J. & Vuorento, K. 2017. Vivo kitara. Tarkistettu painos. Helsinki: Otava : F-Kustannus.

JÄMBÄCK	SUZUKI	MURO	STACHAK	VIVO
OK käden asento	vuoronäppäily im	OK sormien nimet + käden asento	OK sormien nimet + asento	OK sormien nimet + käden asento
p-näppäily	vuoronäppäily ma	vuoronäppäily ?	vuoronäppäily im	p-näppäily
OK sormien nimet	vuoronäppäily ia	kielenvaihto vuoronäppäillen ?	vuoronäppäily ma	murtosointu p
vuorotteleva alaja ylä-ääni, pi	kielenvaihto vuoronäppäillen	p-näppäily	kielenvaihto vuoronäppäillen	murtosointu i
kielenvaihto p	p-näppäily	kielenvaihto p	vuorotteleva alaja ylä-ääni, ma	vuoronäppäily im
vuorotteleva alaja ylä-ääni, pm	kielenvaihto p	vuorotteleva alaja ylä-ääni, pi	vuorotteleva alaja ylä-ääni, im	kielenvaihto vuoronäppäillen
vuoronäppäily im	vuorotteleva alaja ylä-ääni, pi	kaksi ääntä yhtä aikaa, im	murtosointu m	bartok-pizzicato
kielenvaihto vuoronäppäillen	vuorotteleva alaja ylä-ääni, pm	p-mi-näppäily	murtosointu i	kolmen sormen arpeggio pim
murtosointu p		kaksi ääntä yhtä aikaa, pi	p-näppäily	vuorotteleva alaja ylä-ääni, pi
kaksi ääntä yhtä aikaa, pi		kaksi ääntä yhtä aikaa, pm	kielenvaihto p	kielenvaihto p
kolmen sormen arpeggio pim		staccato	kolmen sormen arpeggio, ima	staccato
kaksi ääntä yhtä aikaa, pm?		kolmen sormen arpeggio pim	kolmen sormen arpeggio, pim	kaksi ääntä yhtä aikaa, im
p-mi-näppäily		kolme ääntä yhtä aikaa, pim	neljän sormen arpeggio, pima	kolme ääntä yhtä aikaa pim?
kolme ääntä yhtä aikaa, pim?		murtosointu i	vuorotteleva alaja ylä-ääni, pi	neljän sormen arpeggio, pima
vuorotteleva alaja ylä-ääni, im		neljän sormen arpeggio pima	kaksi ääntä yhtä aikaa, im	kaksi ääntä yhtä aikaa, pi?
vuorotteleva alaja ylä-ääni, ia			murtosointu p	tambora
staccato			p-im-näppäily	p-im-näppäily
golpe			kaksi ääntä yhtä aikaa, pm	kaksi ääntä yhtä aikaa, pm?
			kaksi ääntä yhtä aikaa, pi	vuorotteleva alaja ylä-ääni, pm
			staccato	neljä ääntä yhtä aikaa, pima?
			kolme ääntä yhtä aikaa, pim	rasqueado
			tambora	
			kaksi ääntä yhtä aikaa, ia	

			kolme ääntä yhtä aikaa, pia	
			kolme ääntä yhtä aikaa, ima	
			p-ima-näppäily	
			neljä ääntä yhtä aikaa, pima	
			apoyando m	
			apoyando a	
			kaksi ääntä yhtä aikaa, pa	

VASEMMAN KÄDEN OPPIMISPOLUT

LIITE 2

JÄMBÄCK	SUZUKI	MURO	STACHAK	VIVO
VK sormien nimet & asento	I asema	VK sormien nimet & asento	VK sormien nimet & asento	VK sormien nimet & asento
IX asema	3. sormi	I asema	I asema	I asema
1. sormi	1. sormi	II asema	2. sormi	2. sormi
2. sormi	2. sormi	asemanvaihto	1. sormi	3. sormi
3. sormi	4. sormi	1. sormi	4. sormi	luonnollinen huiluääni
4. sormi	II asema	2. sormi	3. sormi	1. sormi
VIII asema	asemanvaihto	3. sormi	II asema	slide-putken käyttö
I asema	VII asema	4. sormi	asemanvaihto	glissando
VII asema	V asema	kaksi ääntä yhtä aikaa, mitkä?	kaksi ääntä yhtä aikaa, 12	kaksi ääntä yhtä aikaa, 12
VI asema		III asema	luonnollinen huiluääni	kolme ääntä yhtä aikaa, 123
V asema		luonnollinen huiluääni	kaksi ääntä yhtä aikaa, 13	4. sormi
IV asema		kaksi ääntä yhtä aikaa 12	III asema	II asema
III asema		kaksi ääntä yhtä aikaa 14	kaksi ääntä yhtä aikaa, 14	asemanvaihto
II asema		kaksi ääntä yhtä aikaa 23	kaksi ääntä yhtä aikaa, 34	V asema
kaksi ääntä yhtä aikaa, 34		staccato	VII asema	vetolegato
kaksi ääntä yhtä aikaa, 13		V asema	kaksi ääntä yhtä aikaa, 24	kaksi ääntä yhtä aikaa, 13
kaksi ääntä yhtä aikaa, 12		kolme ääntä yhtä aikaa 124	kaksi ääntä yhtä aikaa, 23	vibrato
kaksi ääntä yhtä aikaa, 24		kolme ääntä yhtä aikaa, 123	kolme ääntä yhtä aikaa, 124	III asema
kaksi ääntä yhtä aikaa, 23		kolme ääntä yhtä aikaa 234	V asema	kaksi ääntä yhtä aikaa, 23
asemanvaihto		9. ja 8. välin säveliä, asema?	glissando	
vetolegato		12., 10. ja 7. välin säveliä, asema?	bendaus	
kaksi ääntä yhtä aikaa, 14		kaksi ääntä yhtä aikaa 34	kolme ääntä yhtä aikaa, 123	
glissando		kaksi ääntä yhtä aikaa 24	barre	
luonnollinen huiluääni			neljä ääntä yhtä aikaa, 1234	
			kolme ääntä yhtä aikaa, 234	
			IV asema	

			kolme ääntä yhtä aikaa, 134	
			vetolegato	
			VIII asema	
			IX asema	

Jämbäck	Suzuki	Muro	Stachak	Vivo
VK sormien nimet & asento	vuoronäppäily im	VK sormien nimet & asento	VK sormien nimet & asento	OK sormien nimet + asento
OK asento	vuoronäppäily ma	OK sormien nimet + asento	OK sormien nimet	p-näppäily
p-näppäily	vuoronäppäily ia	vuoronäppäily?	e vapaa 6. kieli	murtosointu p
IX asema	kielenvaihto vuoronäppäillen	e2 vapaa 1. kieli	a vapaa 5. kieli	murtosointu i
1. sormi	g1 vapaa 3. kieli	I asema	d1 vapaa 4. kieli	vuoronäppäily im
2. sormi	h1 vapaa 2. kieli	g2 1. kieli	g1 vapa 3. kieli	e2 vapaa 1. kieli
3. sormi	e2 vapaa 1. kieli	f2 1. kieli	h1 vapaa 2. kieli	kielenvaihto vuoronäppäillen
4. sormi	I asema	h1 vapaa 2. kieli	e2 vapaa 1. kieli	bartok-pizzicato
OK sormien nimet	3. sormi	kielenvaihto vuoronäppäillen?	vuoronäppäily im	h1 vapaa 2. kieli
vuorotteleva alaja ylä-ääni, pi	1. sormi	d2 2. kieli	vuoronäppäily ma	g1 vapaa 3. kieli
kielenvaihto p	2. sormi	c2 2. kieli	kielenvaihto vuoronäppäillen	d1 vapaa 4. kieli
g1 vapaa 3. kieli helpotettu viivasto	d2 2. kieli	g1 vapaa 3. kieli	vuorotteleva alaja ylä-ääni, ma	a vapaa 5. kieli
a1 3. kieli helpotettu viivasto	c2 2. kieli	a1 3. kieli	vuorotteleva alaja ylä-ääni, im	e vapaa 6. kieli
VIII asema	a1 3. kieli	a2 1. kieli	murtosointu m	VK sormien nimet & asento
g1 vapaa 3. kieli oikea viivasto	4. sormi	II asema	murtosointu i	a1 3. kieli
a1 3. kieli oikea viivasto	g2 1. kieli	asemanvaihto	p-näppäily	I asema
I asema	fis2 1. kieli	ylennysmerkki	kielenvaihto p	2. sormi
vuorotteleva alaja ylä-ääni, pm	II asema	1. sormi	kolmen sormen arpeggio, ima	kolmen sormen arpeggio pim
VII asema	g1 4. kieli	2. sormi	kolmen sormen arpeggio, pim	d2 2. kieli
h1 vapaa 2. kieli	fis1 4. kieli	3. sormi	neljän sormen arpeggio, pima	3. sormi
VI asema	e1 4. kieli	fis2 1. kieli	a1 3. kieli	g2 1. kieli
vuoronäppäily im	d1 vapaa 4. kieli	d1 vapaa 4. kieli	I asema	huiluääni 1. kieli XII
c2 2. kieli	asemanvaihto	e1 4. kieli	2. sormi	luonnollinen huiluääni
V asema	h1 3. kieli	f1 4. kieli	c2 2. kieli	c2 2. kieli
d2 2. kieli	a vapaa 5. kieli	alennusmerkki	d2 2. kieli	1. sormi

IV asema	e vapaa 6. kieli	b1 3. kieli	1. sormi	vuorotteleva ala- ja ylä-ääni, pi
ylennysmerkki	p-sormella näppäily	h1 3. kieli	4. sormi	kielenvaihto p
III asema	kielenvaihto p	4. sormi	f2 1. kieli	slide-putken käyttö
e2 vapaa 1. kieli	cis2 2. kieli	p-näppäily	g2 1. kieli	glissando
kielenvaihto vuoronäppäillen	e2 2. kieli	kielenvaihto p	3. sormi	d3 1. kieli
gis1 3. kieli	a2 1. kieli	a vapaa 5. kieli	fis2 1. kieli	staccato
II asema	vuorotteleva alaja ylä-ääni, pi	e vapaa 6. kieli	ylennysmerkki	kaksi ääntä yhtä aikaa, im
f2 1. kieli	vuorotteleva alaja ylä-ääni, pm	c1 5. kieli	a2 1. kieli	huiluääni 3. kieli XII
g2 1. kieli	palautusmerkki	h 5. kieli	II asema	huiluääni 4. kieli XII
e1 4. kieli	gis2 1. kieli	g 6. kieli	asemanvaihto	huiluääni 2. kieli XII
d1 vapaa 4. kieli	VII asema	f 6. kieli	e1 4. kieli	f2 1. kieli
c1 5. kieli	cis3 1. kieli	vuorotteleva alaja ylä-ääni, pi	f1 4. kieli	kaksi ääntä yhtä aikaa, 12
h 5. kieli	V asema	kaksi ääntä yhtä aikaa, mitkä?	b1 3. kieli	e1 4. kieli
a vapaa 5. kieli	h2 1. kieli	III asema	alennusmerkki	fis2 1. kieli
g 6. kieli		e2 2. kieli	h 5. kieli	kolme ääntä yhtä aikaa pim?
fis 6. kieli		cis2 2. kieli	c1 5. kieli	neljän sormen arpeggio pima
e vapaa 6. kieli		huiluääni 1. kieli XII	f 6. kieli	ylennysmerkki
murtosointu p		luonnollinen huiluääni	g 6. kieli	gis1 3. kieli
cis2 2. kieli		kaksi ääntä yhtä aikaa 12	dis1 4. kieli	g 6. kieli
kaksi ääntä yhtä aikaa, pi		kaksi ääntä yhtä aikaa, im	vuorotteleva ylä- ja alääni, pi	c1 5. kieli
palautusmerkki		gis2 1. kieli	gis1 3. kieli	f1 4. kieli
kolmen sormen arpeggio, pim		huiluääni 2. kieli XII	kaksi ääntä yhtä aikaa, 12	kaksi ääntä yhtä aikaa, pi?
kaksi ääntä yhtä aikaa, 34		es1 4. kieli	kaksi ääntä yhtä aikaa, im	h 5. kieli
kaksi ääntä yhtä aikaa, 13		kaksi ääntä yhtä aikaa 14	luonnollinen huiluääni	palautusmerkki
fis2 1. kieli		kaksi ääntä yhtä aikaa 23	huiluääni 2. kieli XII	cis2 2. kieli
kaksi ääntä yhtä aikaa, 12		p-mi-näppäily	huiluääni 1. kieli XII	kolme ääntä yhtä aikaa, 123
kaksi ääntä yhtä aikaa, 24		fis1 4. kieli	kaksi ääntä yhtä aikaa 13	a2 1. kieli

kaksi ääntä yhtä aikaa, 23		h1 3. kieli	murtosointu p	4. sormi
fis1 4. kieli		kaksi ääntä yhtä aikaa, pi	cis2 2. kieli	II asema
f1 4. kieli		kaksi ääntä yhtä aikaa, pm	p-im-näppäily	asemanvaihto
kaksi ääntä yhtä aikaa, pm?		fis2 2. kieli	palautusmerkki	tambora
p-mi-näppäily		staccato	h1 3. kieli	p-im-näppäily
a2 1. kieli		staccato	fis1 4. kieli	ais1 3. kieli
asemanvaihto		V asema	g1 4. kieli	dis1 4. kieli
vetolegato		cis2 3. kieli	III asema	alennusmerkki
kolme ääntä yhtä aikaa, pim?		kolmen sormen arpeggio pim	kaksi ääntä yhtä aikaa, 14	b1 3. kieli
kaksi ääntä yhtä aikaa, 14		gis1 3. kieli	kaksi ääntä yhtä aikaa, 34	kaksi ääntä yhtä aikaa, pm?
alennusmerkki		kolme ääntä yhtä aikaa 124	VII asema	vuorotteleva ala- ja ylä-ääni, pm
b1 3. kieli		kolme ääntä yhtä aikaa, 123	h2 1. kieli	fis 6. kieli
glissando		cis1 5. kieli	d3 1, kieli	ces1 5. kieli
vuorotteleva ala- ja ylä-ääni, im		palautusmerkki	kaksi ääntä yhtä aikaa, 24	gis2 1. kieli
vuorotteleva ala- ja ylä-ääni, ia		kolme ääntä yhtä aikaa 234	kaksi ääntä yhtä aikaa, 23	h1 3. kieli
staccato		cis3 1. kieli	huiluääni 4. kieli XII	c2 3. kieli
gis2 1. kieli		c3 1. kieli	huiluääni 3. kieli XII	dis2 2. kieli
dis2 2. kieli		dis2 2. kieli	es1 4. kieli	eis2 1. kieli
luonnollinen huiluääni		9. ja 8. välin säveliä, asema?	kolme ääntä yhtä aikaa, 124	fis1 4. kieli
huiluääni 4. kieli VII		kolme ääntä yhtä aikaa, pim	fis, 6. kieli	V asema
huiluääni 6. kieli IX		murtosointu i	gis, 6. kieli	es1 4. kieli
huiluääni 5. kieli VII		12., 10. ja 7. välin säveliä, asema?	kaksi ääntä yhtä aikaa, pm	f 6. kieli
huiluääni 5. kieli XII		e3 1. kieli	kaksi ääntä yhtä aikaa, pi	huiluääni 5. kieli XII
golpe		d3 1. kieli	dropped d	huiluääni 6. kieli XII
		h2 1. kieli	staccato	e2 2. kieli
		gis 6. kieli	g2 2. kieli	g2 2. kieli
		fis 6. kieli	V asema	c3 1. kieli

		c2 3. kieli	huiluääni 5. kieli XII	h2 2. kieli
		kaksi ääntä yhtä aikaa 34	kolme ääntä yhtä aikaa, pim	e3 1. kieli
		kaksi ääntä yhtä aikaa 24	es2 2. kieli	h2 1. kieli
		neljän sormen arpeggio pima	glissando	ais2 1. kieli
		dis1 4. kieli	gis2 1. kieli	vetolegato
		g1 4. kieli	bendaus	b 5. kieli
		d1 4. kieli	tambora	kaksi ääntä yhtä aikaa, 13
		a 6. kieli	kaksi ääntä yhtä aikaa, ia	b2 1. kieli
		es1 5. kieli	kolme ääntä yhtä aikaa, pia	vibrato
		as1 4. kieli	kolme ääntä yhtä aikaa, 123	III asema
		es2 2. kieli	c2 3. kieli	kaksi ääntä yhtä aikaa, 23
			barre	cis1 5. kieli
			huiluääni 2. kieli VII	as2 1. kieli
			huiluääni 3. kieli VII	neljä ääntä yhtä aikaa pima?
			neljä ääntä yhtä aikaa, 1234	rasqueado
			kolme ääntä yhtä aikaa, 234	dropped d
			kolme ääntä yhtä aikaa, ima	huiluääni 5. kieli VII
			p-ima-näppäily	
			neljä ääntä yhtä aikaa, pima	
			apoyando m	
			apoyando a	
			IV asema	
			kaksi ääntä yhtä aikaa, pa	
			kolme ääntä yhtä aikaa, 134	
			dis2 2. kieli	
			vetolegato	
			e2 2. kieli	
			cis1 5. kieli	
			cis3 1. kieli	
			c3 1. kieli	
			e3 1. kieli	
			VIII asema	
			a2 2. kieli	

			IX asema	
			f2 2. kieli	
			fis2 2. kieli	
			d2 3. kieli	